

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CËNTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 10 MAART 1926

No. 532

INHOUD

	Blz.
HET TOELATEN TOT DISCONTEERING VAN DUITSCHE BANKACCEPTEN IN HOLLAND.....	222
De Nederlandsche Katoenindustrie in 1925 I door <i>Joan Gelderman</i>	225
De nieuwe Tariefwet in de praktijk I door <i>J. van der Poel</i>	227
Het Verdrag met België door <i>N. J. Harte</i>	229
Nog eens: Het Engelsche financieele systeem door <i>Mr. Dr. A. Spanjer</i>	230
Het Stukgoederenverkeer in de Rotterdamsche haven door <i>C. Vermey</i>	231
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het huidig stadium der Britsch-Indische muntkwestie door <i>Prof. Dr. T. E. Gregory</i>	231
De wederopbouw van Hongarije door <i>K. von Buday</i>	233
AANTEKENINGEN:	
De zeehavenuitzonderingstarieven der Duitse spoorwegen; het Duitse standpunt.....	235
Indexcijfers van groothandelsprijzen.....	237
Indexcijfers van scheepsvrachten.....	237
De Belastingdruk op de Inlandsche bevolking van Nederlandsch-Indië.....	238
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	239—244
Geldkoersen. Wisselkoersen. Bankstaten. Effectenbeurzen. Goederenhandel. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.*

9 MAART 1926.

De geldmarkt bleef, ook nadat aan de behoefte van de maandwisseling was voldaan, belangrijk minder ruim en werd in den loop der week eerder nog stijver. Vooral particulier disconto was veel minder gemakkelijk onder te brengen, eensdeels doordat de regeering een vrij belangrijk bedrag aan de markt had onttrokken door onderhandsche plaatsing van schatkistpapier en anderdeels doordat De Nederlandsche Bank het noodig vond groote bedragen buitenlandsche wissels af te geven. De noteering van particulier disconto steeg daardoor van $2\frac{3}{16}$ tot $2\frac{1}{4}$ pCt. De prolongatiekoers, die aanvankelijk weder tot $2\frac{1}{2}$ pCt. was teruggelopen, sloot eveneens op $2\frac{1}{4}$ pCt.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een stijging van f 6,9 millioen te zien. De beleeningen blijken met f 17,2 millioen te zijn afgenomen. Het renteloos voorschot aan het Rijk verminderde met f 3,7 millioen.

De voorraad gouden munt klom, blijkbaar als gevolg van nieuwe aanmunting, met f 6,7 millioen. De voorraad muntmateriaal vertoont een vermindering van f 7 millioen. De zilvervoorraad stelde zich een kleine f 600.000 lager dan verleden week. De post papier op het buitenland bleef vrijwel op dezelfde hoogte, terwijl de diverse rekeningen onder het actief met f 5,2 millioen terugliepen.

De biljettencirculatie daalde van f 850,8 millioen tot f 834,8 millioen. De rekening-courantsaldi verminderden met f 4,2 millioen. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 3,2 millioen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 52.

- Door dezelfde oorzaken als hierboven voor de mindere ruimte der geldmarkt aangegeven, was de wisselmarkt flauw. Het gestadige aanbod van De Nederlandsche Bank, waartegenover door de duurdere geldmarkt veel minder vraag voor belegging stond, deed den Pondkoers vrij sterk terugloopen. Geopend op 12.14 werd aan het einde der week na 12.11 $\frac{1}{2}$ voor 12.11 $\frac{3}{4}$ afgedaan, terwijl Dollars van 2.49 $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$ tot 2.49 $\frac{7}{16}$ terugliepen. Ook de koersen van de andere goudwissels liepen evenwijdig terug, waarbij echter viel op te merken, dat de Marken voor het eerst een van den dollar onafhankelijk eigen koersverloop volgden. Terwijl dollar en pond reeds vrij sterk terug liepen, trok de Markkoers in het begin der week nog niet onbelangrijk aan, zoodat voorbijgaand 59.52 werd besteed. Oslo was deze week weder eens flauw, maar sloot eenigszins in herstel 54.10, 52.75, 53.15. Ook Buenos Aires opnieuw zeer flauw, slot 100 $\frac{1}{4}$.

LONDEN, 3 MAART 1926.

Tegen alle verwachtingen in bracht de eerste week van deze maand schaarschte in plaats van overvloed in de geldmarkt, zoozeer zelfs dat de markt zich op Dinsdag en Woensdag tot de Bank van Engeland heeft moeten wenden.

Door de afwezigheid van buitenlandsche vraag naar wissels van eenige betekenis reageerde disconto onmiddellijk op deze onverwachte geldpositie en besloot de week op $4\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{8}$ met vasten ondertoon.

Dollars en guldens werden duurder, terwijl Parijs onder den invloed van de politieke gebeurtenissen aan heftige schommelingen onderhevig was.

HET TOELATEN TOT DISCONTEERING VAN DUITSCHE BANKACCEPTEN IN HOLLAND.

Men schrijft ons:

Reeds ten tijde, dat Duitse banken zich te Amsterdam vestigden, werd zoowel van hun kant als ook van aldaar gevestigde, ter zake bevoegde personen en andere lieden, die hierin belang stelden, de vraag opgeworpen, hoe deze elementen, die vreemd stonden tegenover Holland en de daar heerschende toestanden, zich aan den economischen toestand van het land zouden aanpassen en hoe zij aan het economisch belang van het gebied, waar zij werkzaam zijn, dienstbaar gemaakt konden worden. Sedert dien tijd zijn dikwijls van den kant dezer buitenlanders, hoofdzakelijk van den kant der Duitse banken, de eischen herhaald, die hierop doelden, de vreemde elementen in elk opzicht op gelijken voet te behandelen als de Hollandsche banken. Wij herinneren hierbij o.a. aan de bezwaren, die herhaalde malen geuit werden tegen de handelwijze van het Bestuur van de Vereeniging voor den Effectenhandel, welke, om vreemde invloeden tegen te gaan, tijdig afweermaatregelen aangaande het toetreden van buitenlandsche leden, getroffen heeft.

Een tweede vraag, die van tijd tot tijd openlijk wordt besproken, is die van het toelaten tot de discontering bij de Nederlandsche Bank van accepten van Duitse bankinstellingen. Over deze aangelegenheid verschijnen van tijd tot tijd artikelen in de dagbladen, meestal van de zijde van propagandisten en aanhangers dezer toelating, terwijl slechts zelden en schuchter openlijk een stem wordt vernomen, die tegen dezen eisch optreedt. Dit zal wel daaraan liggen, dat de Hollandsche bankier, die natuurlijk het grootste belang bij deze kwestie heeft, over het algemeen er niet van houdt, in het openbaar op te treden en ook in dit speciale geval niet gaarne in een openlijken strijd zou willen treden met de machtige belanghebbenden, die zooals vanzelf spreekt gaarne de gelijkstelling van Duitse accepten met Hollandsche zouden zien.

In de laatste dagen werd weer, zoowel in binnen- als in buitenlandsche bladen, het bericht verspreid, dat de Nederlandsche Bank de kwestie der Duitse accepten weer aan de orde gesteld had en hieromtrent ook het oordeel van Hollandsche bankkringen had ingewonnen. Dit punt is echter niet alleen een aangelegenheid, die de Duitse banken, de Nederlandsche Bank of de andere Hollandsche bankinstellingen betreft, maar ook zeker van het grootste belang voor het land zelf, zoowel van een economisch als ongetwijfeld ook van een politiek standpunt bezien. Daarom is het toe te juichen, wanneer ook in het openbaar op deze bijzonder gewichtige aangelegenheid, die ook principieel van betekenis schijnt, zoo veel mogelijk de aandacht wordt gevestigd. Wij willen daarom trachten, in korte trekken licht op deze kwestie te laten schijnen.

* * *

Het standpunt der Duitse banken behoeven wij wel niet nader toe te lichten, aangezien dit door de herhaalde mededeelingen in de pers bekend is geworden, waartoe niet weinig heeft bijgedragen het in het jubileumnummer van „In- en Uitvoer” verschenen artikel van een Duitschen bankdirecteur. Het Duitse standpunt zal ook uit onze later op te noemen argumenten meestal te begrijpen zijn.

Het standpunt der Nederlandsche Bank in deze behoort eigenlijk in de eerste plaats te worden bepaald in overeenstemming met de meeningen van de economische factoren des lands, hetzij banken, handel of industrie, waarbij deze factoren zich, zooals natuurlijk in alle vragen van algemeen belang, niet alleen op hun eigen materieel standpunt mogen stellen, noch zich door egoïstische motieven mogen laten leiden, maar in overeenstemming met die factoren te

handelen hebben, die er toe geroepen zijn, slechts de belangen van het geheele volk, in welk opzicht ook, te behartigen.

Het eventueele belang, dat de Nederlandsche Bank als handelsonderneming bij deze kwestie kan hebben, willen wij geheel buiten beschouwing laten, aangezien dit instituut reeds door de meening te vragen van de instellingen, die rechtstreeks bij deze kwestie geïnteresseerd zijn, bewezen heeft, dat het in de eerste plaats aan de uitwerking denkt, die de eventueel te nemen maatregelen op den economischen toestand van Nederland zullen hebben.

Het gemakkelijkst is de vraag, of de Nederlandsche Bank het accept van buitenlandsche bankinstellingen zal mogen disconteerden, van het standpunt der *Hollandsche bankwereld* te beantwoorden. Het zuiver egoïstisch standpunt van deze zegt eenvoudig: neen.

Er valt niet aan te twifelen, dat de Hollandsche banken en bankiers, die met slechts weinig uitzonderingen in den tijd vóór den oorlog geen internationale zaken en speciaal geen reboeurszaken dreven, het zeker aan buitenlanders, (men hoeft hier niet alleen aan de hier gevestigde Duitse banken, maar ook aan andere hier of in het buitenland werkende vreemde bankiers, industrieelen en kooplieden, die, aangezien zij met Londen geen zaken konden doen, in Amsterdam propaganda maakten voor de reboeurszaken) te danken hebben, dat zij op de hoogte gebracht werden van de bijzonderheden van dit bedrijf.

De Hollandsche banken hebben zich zeer voorzichtig op het voor hen nieuwe terrein gewaagd, hetgeen des te begrijpelijker is, aangezien bij de voortdurende economische en politieke veranderingen in Europa, voorzichtigheid dubbel te betrachten was. En niet-tegenstaande deze voorzichtigheid moet men constateren, dat de oude Hollandsche banken en bankiers in de laatste jaren zich met niet onbeteeuend succes op het reboeursbedrijf hebben toegelegd, zoowel op het reboeursbedrijf, waarbij de accepten buiten Holland, voornamelijk te Londen of New York werden gegeven, als op dat, waarbij de bankinstellingen hun eigen accept of dat van met hen bevriende instellingen afgaven.

De ontwikkeling van het Hollandsche reboeurs-accept gaat natuurlijk niet zonder bepaalde moeilijkheden en beletselen. Deze moeilijkheden waren en zijn nog steeds voor reboeursen in guldens des te grooter, daar de meeste wereldartikelen overal in andere valuta dan in guldens, en hoofdzakelijk in Ponden of Dollars worden verhandeld.

Tegenwoordig zijn in Holland voldoende *Hollandsche* banken en bankiers, die gaarne hun accept ter beschikking stellen en er valt niet aan te twifelen, dat, wanneer het accept van de Duitse banken in Holland discontabel zal zijn, een groot deel van de thans bij Hollandsche banken geopende accept-credieten van hen zal worden weggenomen en bij de Duitse banken zal worden ondergebracht: immers, men moet voor oogen houden, dat een groot deel dezer Hollandsche accepten voor rekening van in of of naar Midden-Europa werkende firma's gegeven wordt, daar deze landen het natuurlijke achterland van Holland vormen.

Deze bovenbedoelde accept-credieten geeft de Hollandsche bankier of direct aan de buitenlandsche firma, tegen behoorlijke zekerheid, of het accept wordt gegeven door de Hollandsche bank of bankier voor rekening van een buitenlandsche bank, die op haar beurt met haar cliënt in verrekening staat. In beide gevallen krijgt de Hollandsche accepteerende Bank voor haar accept een passende acceptprovisie. In het eerste geval, waarbij zij het volle risico met den cliënt draagt, ontvangt de bank natuurlijk een hogere commissie dan in het tweede geval, waarbij de opening van het reboeurs voor rekening van een andere bankinstelling geschiedt. Spreekt het nu niet vanzelf, dat b.v. de Duitse opdrachtgever, die tot nog toe een Hollandsche bank als accepteerende instelling opgaf,

deze transacties in de toekomst slechts door zijn Duitse bankrelatie zal afwikkelen, die op haar beurt weer in de eerste plaats haar eigen filialen of andere Duitse instellingen te Amsterdam het rembourss zal opdragen? De acceptprovisie zal dan geheel in Duitse handen blijven, waarbij nog komt, dat wellicht het grootste deel niet slechts in Duitse handen in Amsterdam, doch in Duitschland blijft, hetgeen, wanneer eenmaal hier de dividendbelasting zal zijn afgeschaft en de naamloze vennootschappen over hun behaalde winst belasting zullen moeten betalen, zeker ook voor de schatkist van belang zal kunnen zijn.

Men kan zich hier niet afmaken door eenvoudig te antwoorden, dat de Hollandsche banken dan maar moeten concurreren met de Duitse instellingen. Het zal immers in theorie zelfs mogelijk kunnen zijn, dat een Duitse bank in het buitenland voor haar ter plaatse harer vestiging wonende cliënteel een Amsterdamsch accept van haar eigen relatie zonder eenige vergoeding aan acceptprovisie, geeft. Zij kan toch reeds voldoende voordeelen ontleenen aan de andere dagelijkse transacties, die zij met haar cliënt regelmatig ter plaatse doet en waardoor zij een voldoende belooning voor het ontbreken van de acceptprovisie kan vinden.

Hoewel wij wel nauwelijks aannemen, dat een dergelijk geval zich zal voordoen, zoo komt het ons toch voor, een dergelijk kras voorbeeld te noemen, om daarmee aan te toonen, dat de Duitse bankiers steeds de mogelijkheid zullen hebben, den zuiver Hollandschen acceptgever concurrentie aan te doen.

Men zou ook geen grond kunnen vinden, waarom de Hollandsche bankiers zoo altruïstisch zouden zijn, om het voordeel, dat zij hebben, op te geven. Zelfs in Engeland, waar toch reeds voor den oorlog een groot aantal buitenlandsche banken, tot allerlei natiën behorende, bestonden, heeft de Bank of England het accept der daar gevestigde filialen van Duitse banken niet op denzelfden voet behandeld als de Engelsche accepten, en deze filialen waren daardoor gedwongen, hun accept op de open markt te plaatsen tegen condities, die natuurlijk bezwarender waren dan die, welke golden voor het bankabele Engelsche bankaccept.

* * *

Wij willen de aangelegenheid niet verder van Hollandsch bankstandpunt bekijken, maar wilden nog in het kort het standpunt van een anderen belanghebbende hierbij, bezien, n.l. dat van den makelaar. Het kan zijn, dat de een of andere wisselmakelaar misschien van meening is, dat door een uitbreiding van de Amsterdamsche acceptmarkt ook de gelegenheid zal worden gegeven, meer makelaarstransacties in wissels uit te voeren. Ook dit zal sterk in twijfel moeten worden getrokken en wij zijn van opinie, dat juist door de accept-toelating van Duitse Banken in Amsterdam, de handel in bankaccepten juist hierdoor nog kleiner zal worden en zich weer voornamelijk zal beperken tot het verhandelen — zooals vroeger — van uitsluitend Hollandsch accommodatiepapier. Tot nu toe hadden in de meeste gevallen de Hollandsche banken bij het toestaan van acceptcredieten in meer of mindere mate de controle op het plaatsen der accepten in de hand gehouden. In de meeste gevallen geschiedde natuurlijk deze plaatsing op de geldmarkt te Amsterdam.

Het Hollandsch-Duitsche accept zal echter niet hier op de markt komen, maar in de portefeuilles der buitenlandsche circulatie- en andere banken blijven, die gaarne deze accepten zullen koopen, ook al reeds met het oog op het betere rendement; het gevolg hiervan zal zijn, dat een belangrijk deel van die bedragen, die tot nog toe als saldi in Hollandsche guldens worden aangehouden, aan de geldmarkt zullen worden onttrokken. Zoo zullen dus noch de banken, noch de makelaars, noch ook de geldgevers over het algemeen iets aan het Duitse bankaccept hier hebben,

terwijl in de eerste plaats de Duitse acceptant en verder de buitenlandsche koper van het accept, hiervan voordeel zullen hebben. Dit bankaccept zal in de meeste gevallen als vreemde valuta-reserve in buitenlandsche handen blijven en slechts korten tijd voor den vervaldag ter incasso naar Amsterdam komen. Alleen bij bijzondere economische of politieke gebeurtenissen, hetzij in Nederland zelve, hetzij in die landen, die de accepten in handen hebben, of waar dan ook in de wereld, zal het voorkomen, dat plotseling deze accepten hier op de markt of bij de Nederlandsche Bank zullen worden aangeboden en door deze laatste gediscoteerd moeten worden. En aangezien daardoor de Nederlandsche Bank gedwongen zal kunnen worden, ter bescherming van den gulden wellicht maatregelen te treffen, zooals b.v. het opschroeven van de rente, is dit een omstandigheid, welke begrijpelijkerwijze het belang van het geheele land raakt. Het discontabel verklaren zal er derhalve hoofdzakelijk op neerkomen, dat de Nederlandsche Bank aan de Duitse banken een „Kreditbereitschaft" geeft, zonder dat zij zelf, of een andere Hollandsche bank hiervan ook maar eenig nut heeft, terwijl in moeilijke tijdsomstandigheden de nadeelen door alle Hollandsche belanghebbenden zullen worden bemerkt.

Door de voorstanders zou hiertegen kunnen worden opgemerkt, dat b.v. ook nu een buitenlandsche circulatiebank in de mogelijkheid verkeert, accepten van Duitse banken in Holland te koopen en die in haar buitenlandschen wisselvoorraad op te nemen, ook dan, wanneer dit bankaccept niet bij de Nederlandsche Bank gediscoteerd kan worden. Dit is natuurlijk mogelijk en is zeker ook in vele gevallen gebeurd, speciaal door vele circulatiebanken, die hierdoor niet alleen hun liquide middelen op korten termijn tegen goede rente belegden, maar ook ten nutte van hun eigen volkshuishouding. Deze beleggingen geschieden echter tegen een hooger rentevoet dan het particuliere disconto, zelfs hooger dan het bankdisconto van het land, in welks munt het accept luidde, en juist is in deze hooger rentevoet, welke de koopers dezer accepten verlangden als schadeloosstelling voor het niet bankabel zijn dezer accepten, de reden gelegen, dat telkenmale door de belanghebbenden wordt aangedrongen op een voor hen gunstige regeling dezer aangelegenheid. Zij kunnen immers nooit zeker weten, of een dergelijk accept op de aan de markt geldende condities is ommer te brengen, terwijl het mogelijk is, dat men in sommige gevallen in het geheel geen koper vindt, en daarom kunnen zij, zonder te kunnen terugvallen op de Nederlandsche Bank, slechts zelden en slechts in matige bedragen hun accept geven.

* * *

Bij de bespreking van al deze vragen moet men echter niet in de eerste plaats van de acceptmogelijkheid uitgaan, maar de vraag beantwoorden, of te Amsterdam de voor een acceptbedrijf absoluut noodige *discontomarkt* bestaat of in het leven kan worden geroepen.

Zooals boven gezegd, werd tot voor kort het rembourssbedrijf te Amsterdam nauwelijks uitgeoefend. Ter plaats kwam slechts binnenlandsch financieringspapier voor. Credieten werden door promessen of door trekkingen op de banken liquide gemaakt en dit kunstmatige wisselmateriaal werd, indien nodig, telkens vernieuwd. Dergelijk wisselmateriaal vindt natuurlijk voor het grootste gedeelte niet zijn oorsprong in gederenttransacties, die uit remboursszaken voortkomen en die uiteraard vanzelf afloopen.

Was dus vroeger en ook thans nog de discontomarkt hier op zichzelf zeer klein, zoo is zij, van internationaal standpunt bekeken, eigenlijk als in het geheel niet bestaan te beschouwen, en ieder objectief beschouwer dezer aangelegenheid moet tot de conclusie komen, dat het een phrase is, wanneer wordt beweerd, dat men Amsterdam een internationale beteekenis op

dit gebied kan geven. *De geldtransacties volgen op de goederen en niet omgekeerd.* Toestanden, zooals die zich tijdens en na den oorlog ontwikkelde hebben, en zooals zij voor een gedeelte heden nog bestaan, zijn uitzonderingen. Ter plaatse, waar de goederen verhandeld worden, daar ook vindt geheel of gedeeltelijk de financiering plaats; hierbij spreekt het natuurlijk vanzelf, dat in enkele gevallen ook persoonlijke relaties, speciale vakkennis van de betreffende branche, aan banken of bankiers een zekeren voorsprong kunnen geven.

Men beschouwe in dit verband de vestiging ten onzent van de vroeger te Antwerpen werkende wolfirma's, men denke aan de verdienstelijke werkzaamheid van een Hollandsche bank en haar vroegeren directeur, welke dezen wolfirma's door het geven van belangrijke credieten de mogelijkheid opende, om hun in België afgebroken arbeid hier opnieuw te beginnen. Hierdoor besloten deze firma's niet alleen hier te blijven, maar juist hieruit zijn door den hier gevestigden wolhandel, banktransacties ontstaan, die een groot aantal Hollandschen bankfirma's, die zich voor dezen tak van bedrijf interesseerden, de gelegenheid gaven, deze transacties te doen, en die er zelfs later toe leidden, dat een speciale bank werd opgericht, die hoofdzakelijk de financiering van dit speciale bedrijf beoogt.

Hoe klein echter de discontomarkt hier is, blijkt reeds uit het feit, dat een te Amsterdam met steun van de groote banken en bankiers opgerichte bankinstelling, die zich speciaal met het acceptbedrijf bezighoudt, gedwongen was, een overeenkomst te sluiten met aldaar gevestigde instellingen, om zeker te zijn, dat haar accept te allen tijde, indien het op de markt geen afnemer kan vinden, door deze instellingen zelve wordt opgenomen. Hiervoor moet de bedoelde bank natuurlijk een belangrijke provisie betalen, welke invloed heeft op haar winstcapaciteit.

Zou het te Londen of te New York denkbaar zijn, dat een prima huis op dergelijke, onereuze wijze zich trachtte te dekken? Kan niet te Londen elk accept van een op de markt gunstig bekende firma tot elk bedrag, dat in overeenstemming met de middelen en den omvang van het bedrijf van den acceptant is, worden ondergebracht? Voor een in verhouding klein bedrag moest de Hollandsche instelling te Amsterdam met een groot aantal banken en bankiers een overeenkomst treffen; in Londen zijn firma's, die niet zó groot zijn als de door ons bedoelde hier gevestigde, en het toch wagen zonder eenige patronage het meervoudige van het bovenbedoelde bedrag aan accepten in omloop te brengen en op de markt te plaatsen.

Op de Londensche markt koopen niet slechts de banken en bankiers bankaccepten om hun liquide middelen op korten tijd te beleggen, maar ook verzekeringsmaatschappijen, hypotheekbanken, scheepvaartmaatschappijen en beheerders van groote vermogens; Engelsche koopers voor een Engelsch bankaccept vindt men in de geheele wereld.

Engeland is immers door zijn aloude ervaringen en relaties al sedert eeuwen de clearingplaats van het grootste deel der wereldartikelen en hieruit vloeit zijn overheerschende plaats op de geldmarkt voort. Er bestaan weinig landen, welke in het wereldverkeer een rol spelen, die niet in Londen door eigen bankinstellingen of door nauwe relaties met banken vertegenwoordigd zijn en deze opeenhooping van de meest verschillende belangen verschaft ook de discontomarkt een risicoverdeeling, zooals men die in het verzekeringsvak vindt.

In verband met hunne steeds zeer belangrijke liquiditeit en de steeds zeer ruime discontomarkt kunnen de Engelsche banken ertoe overgaan ook niet discontotabele wissels te koopen, hoewel zij dit altijd slechts in verhouding in beperkte mate doen, en tot iets hogere condities dan die, welke voor de Engelsche bankaccepten gelden.

Hoe klein de Amsterdamsche geldmarkt is, blijkt

reeds daaruit, dat tegenover een aanbod van prima bankaccepten dikwijls in het geheel geen vraag staat, terwijl omgekeerd — speciaal in den laatsten tijd — ook meerdere malen bij vraag geen aanbod aanwezig is; ieder die de discontomarkt nauwlettend gadeslaat, weet dit. Het zou daarom onder zulke omstandigheden dubbel gevaarlijk zijn de jonge loot, die de Amsterdamsche discontomarkt en het acceptbedrijf aldaar is, kunstmatig te doen groeien. Erover te klagen, dat in den laatsten tijd door geldgevers en makelaars in Amsterdam geen voldoende wisselmateriaal wordt gevonden, is ongegrond; vrijwel in de geheele wereld bestonden in de laatste maanden zeer groote hoeveelheden vlottende middelen, evenzeer te Berlijn als hier te Parijs. Misschien, dat, wat Amsterdam betreft, hiervoor nog speciale redenen bestaan, zooals de rijk vloeijende inkomsten uit Indië, de betere toestand der Rijks-schatkist, de terugbetaling van door Amerika overgenomen, vroeger aan Duitschland verleende credieten en andere.

Even moeilijk als men te Amsterdam wissels kan koopen, even moeilijk was het bijv. voor de Berlijnsche banken, die niet alleen in Duitschland zelf, maar ook dikwijls aan het buitenland offerten zonden, om voor hare liquide middelen beleggingen te vinden. Het is natuurlijk geen instelling te Berlijn ingevallen, om in verband hiermede op kunstmatige wijze te trachten hierin verbetering te brengen, omdat ieder zich voor oogen houdt, dat bij een herleving van industrie en handel, bij verdere tot rust koming der politieke constellaties, zeker voldoende gelegenheid zal zijn om voor de koopwaar, die geld heet, afnemers te vinden. Kunstmatig kan men een discontomarkt niet scheppen; deze moet uit de natuurlijke verhoudingen voortkomen en wij Hollanders moeten tevreden zijn met hetgeen wij op dit punt bereikt hebben door eigen kracht en geen luchtkasteelen bouwen. Het zijn Fata Morgana, wanneer men beweert, dat men op kunstmatige wijze onzen Gulden op de wereldmarkt nog „populärer” of internationaler maken kan. Welke moeite hebben onze Deutsche burens zich voor den oorlog niet gegeven om het Deutsche accept in de wereld populair te maken en dit voor hunne grondstofaankopen te gebruiken. Handelshuizen te Bremen en elders probeerden herhaalde malen den overzeeschen verladere hun Duitsch accept te geven in de plaats van dat van een Londensche bank, hetgeen zij óf uit nationalistische overwegingen deden, óf omdat deze financieringswijze voor hen voordeliger was dan door een accept van een te Londen gevestigde Deutsche bank. Hoewel door de vele in de overzeesche landen gevestigde Deutsche „Auslandsbanken” de mogelijkheid bestond, dit accept te verhandelen, was het succes niet alleen in verhouding met de over Londen gefinancierde transacties, maar ook wat het totaalbedrag betrof, zeer onbelangrijk.

Kan men zich voorstellen, dat een hier gevestigde bank dagelijks duizenden offerten per brief of telegram de wereld inzendt, zooals dit vanuit Londen geschiedt, waarbij zij met slechts een klein onderscheid aan- en verkoop van bankaccepten aanbiedt. De geldende prijsnotering op Engelsche offerten wordt door de huidenexporteurs in Calcutta met evenveel belangstelling gevolgd als door de wolhandelaars in La Plata, en ieder koopman en ieder bankier richt zich daarnaar om na te gaan of, en wat hij in dit artikel d.i. het Engelsche bankaccept, te doen heeft.

Zou het eenig nut hebben van Holland uit dagelijks de papiermanden in de verschillende landen te vullen met soortgelijke drukwerken en geloof men werkelijk, dat het mogelijk zou zijn, de portokosten eraan te verdienen?

* * *

In niet geringe mate is de kwestie der toelating van Deutsche bankaccepten eene aangelegenheid, die het algemeen belang raakt en niet slechts het belang van enkele groepen.

De hier te lande gevestigde buitenlandsche bankinstellingen worden direct of indirect vanuit hun vaderland geleid, krijgen van daaruit hunne instructies, terwijl het vanzelf spreekt, dat zij reeds door hunne zakenrelaties erop zijn georiënteerd, om in de eerste plaats, zoo niet uitsluitend, hun bedrijf daarop in te stellen. Eenige invloed van den kant van Hollandsche autoriteiten of van de Nederlandsche Bank, welke toch over ons geldwezen te waken heeft, is natuurlijk nauwelijks mogelijk, terwijl toch niet verwacht kan worden, dat de vreemde instellingen met de belangen van ons land zoodanig zullen rekenen, als de binnenlandsche vanzelfsprekend doen; wij willen hiermede volstrekt niet zeggen dat er eenige reden bestaat om de loyaliteit van de eerstgenoemden in twijfel te trekken. Inzicht in de zaken van deze banken heeft men niet en kan men zich slechts onder de grootste moeilijkheden verschaffen.

Een zuiver Hollandsche instelling, waarbij Hollandsch kapitaal geheel of gedeeltelijk geïnteresseerd is, en die door Hollandsche personen wordt geleid met Hollandsche Commissarissen of Raad van Toezicht, heeft uit den aard der zaak eene andere positie dan elke andere en dit speciaal in verband met de op deze colleges rustende verantwoordelijkheid en hun moreele verantwoordelijkheidsgevoel. Hoe en op welke wijze zou men kunnen controleeren, dat geen Duitse binnenlandsche credieten door het Hollandsche rembourssysteem zouden worden. Dagelijks worden onzen Hollandschen bankiers dergelijke proposities gedaan, hoewel deze niet alleen niet met de bepalingen, maar ook niet met de wenschen der Nederlandsche Bank overeenkomen en derhalve zonder meer moeten worden geweigerd. Bestaat niet het gevaar, dat wij naast het Hollandsche accommodatiepapier hier Duitse accommodatiepapier krijgen? In den eersten tijd zal men er aan de eene zijde zeker voor zorgen, dat men zich nauwlettend aan de gestelde bepalingen houdt, en ter andere zijde zal ongetwijfeld zeer scherpe controle worden uitgeoefend (men stelle zich voor een remboursschediet onder speciaal toezicht!). Wanneer de controle verzwakt, zal zeker de verleiding groot worden om eens een kleine afwijking te probeeren en het einde zal ongetwijfeld zijn, dat voor het reguliere rembourssysteem de oude remboursschetsen gebruikt worden, die door de goederen als het ware worden aangewezen, terwijl wij hier slechts accommodatie- of financieringspapier krijgen.

Hoe zou echter de situatie in ons kleine land kunnen worden, wanneer belangrijke politieke gebeurtenissen voorvielen? Wij weten ons te herinneren, dat bij het uitbreken van den wereldoorlog in het jaar 1914, de Bank of England (hoogstwaarschijnlijk onder garantie van de Engelsche Regeering) gedwongen was, de accepten van vele buitenlandsche banken en bankiers voor eigen rekening te voldoen, om hierdoor een debacle op de Londensche geldmarkt te voorkomen. Door de groote verplichtingen van enkele buitenlandsche instellingen op de Londensche acceptmarkt was de Bank of England zelfs gedwongen, zich bij die instellingen te interesseeren, om de gelden, die zij ter betaling dezer accepten had voorgeschoten, op de een of andere wijze terug te krijgen. Zoo ontstond bijv. en o.a. de deelname van de Engelsche circulatiebank bij de Anglo Austrian Bank Ltd.

Het is voor ons land onnodig, hier iets toe te laten, wat nergens ter wereld geoorloofd is en ons aan grotere gevaren bloot te stellen dan grotere en machtiger staten. De buitenlandsche instellingen worden hier zeer zeker niet slechter behandeld dan in enig ander land. Geloof men, dat het mogelijk zou zijn, ergens anders een kwestie, zoals die ons thans bezighoudt, aan de orde te stellen? Buitenlandsche banken kunnen hier ongestoord en zonder eenige beperking, hun bedrijf uitoefenen, met uitzondering van den toegang tot de effectenbeurs en van het discountabel zijn hunner accepten.

Heeft men er zich hier druk over gemaakt, toen

Hollandsche instellingen gedwongen werden, hun bankbedrijf in Duitschland te beperken en later geheel op te heffen, omdat de prohibitieve Duitse wetgeving hun hiertoe aanleiding gaf? Het is zeker voor beide partijen beter, dat wij het paard van Troje, dat men in dit geval „toegang tot de effectenbeurs” of „Duitsch bankaccept” noemt, niet het land binnenhalen, omdat het, afgezien van het door hem te veroorzaken gevaar, steeds een twistappel bij onszelf zal vormen.

Is het voor ons kleine land noodzakelijk, dat wij het risico loopen, in moeilijkheden te geraken, die men heden ten dage absoluut niet voorzien kan? Is het noodig, dat onze Duitse vrienden steeds met „verlangens” tot ons komen, die wij niet vervullen willen en die zij steeds weer herhalen, hetgeen slechts wantrouwen en onbehaaglijkheid aan onze zijde verwekt? In de moeilijkste tijden heeft ons geheele land, zoowel de Hollandsche bankier, als de Hollandsche handelaar en de Hollandsche boer, steeds zooveel mogelijk getracht, onze Duitse vrienden te helpen. Laten deze nu eens zelf een zoo vooruitzienden blik hebben, om te vermijden, dat wij wellicht later door hun schuld moeilijkheden zouden krijgen, die hen zelf weer zouden kunnen schaden, en niet steeds weer trachten, ons in verleiding te brengen.

DE NEDERLANDSCHE KATOENINDUSTRIE IN 1925.

I.

Tegen het einde van 1924 scheen het werkelijk alsof er voor de katoenindustrie, zoowel in Engeland als op het Vasteland een betere tijd zou aanbreken. Prijzen voor ruwe katoen waren weliswaar nog hoog, doch bleven stabiel zonder scherpe fluctuaties, terwijl de vraag naar manufacturen vooral van de overzeesche markten zeer bevredigend was en het wel duidelijk werd, dat voorraden daar over het algemeen zeer klein waren. In de laatste maanden van 1924 konden de meeste fabrikanten van katoenen goederen dan ook flinke orders boeken tegen over het algemeen bevredigende prijzen, al zal toen in de meeste gevallen de marge voor de spinnerijen wel beter zijn geweest dan die voor de weverijen.

Ook in de eerste maanden van 1925 bleef deze toestand nog voortduren. De Amerikaansche katoenoogst van 1924/5, die eerst op ruim 13 miljoen balen werd getaxeerd, viel wel zeer mede, zoodat de opbrengst ten slotte ruim 14½ miljoen balen bedroeg, doch bij de goede vraag uit de industrie had deze hoogere opbrengst geen nadeeligen invloed op de prijzen van ruwe katoen en de noteering voor American Middling te Liverpool, die op 2 Januari 1925 13,57 d. bedroeg, fluctueerde gedurende de eerste 7 maanden van 1925 slechts zeer weinig en was einde Juli nog 13,53 d. Daarna werd het langzamerhand wel duidelijk, dat ook de oogst 1925/6 zeer zou meevallen en dat de vrees voor een schaarschte van ruwe katoen, die gedurende de voorgaande jaren prijzen, zeer ten nadeele van de industrie, dikwijls zeer belangrijk had opgedreven, voorloopig wel van de baan zou zijn.

Prijzen begonnen dan ook gedurende de voorjaarsmaanden van 1925 geleidelijk te dalen, naarmate de oogstschattingen groter werden. De noteering, die einde Juli nog 13,53 d. bedroeg, was einde Augustus tot 12,60 d. gedaald, doch in September werd de markt weer iets vaster, doordat men uit de Vereenigde Staten minder goede oogstberichten zond, waarschijnlijk met de bedoeling om de markt niet te demoraliseeren en te trachten nog een flink gedeelte van den toen binnenkomenden oogst tot goede prijzen aan de industrie te verkoopen. De oogstschattingen van het Landbouwbureau te Washington, die sedert 1924 tweemaal per maand worden gepubliceerd, gaven echter steeds hogere cijfers aan en begin October begon men wel te begrijpen, dat de nieuwe oogst zeker wel 16 miljoen balen zou opleveren, terwijl de berichten uit Engelsch-Indië en Egypte ook op grotere opbrengsten wezen.

Prijzen van Amerikaansche katoen daalden dan ook na September vrij snel en de notering te Liverpool, die begin October nog 12,72 d. bedroeg, was einde December tot 10,27 d. gedaald.

Voor garens was deze daling nog veel grooter en de notering voor 32er twist, die begin Januari 24 d. bedroeg, was begin October tot 20 d. en einde December zelfs tot 16½ d. gedaald. Ook voor garens van Egyptische katoen was een zelfde daling te bespeuren, al is daarbij de daling van ruwe katoen veel grooter, zoodat de toestand voor de spinners van Egyptische garens, niettegenstaande de groote prijsdaling daarvan, nog veel minder ongunstig is dan die voor de spinners van Amerikaansche garens, hetwelk zeer duidelijk uit onderstaande cijfers zal blijken:

	2 Jan. 1925	31 Dec. 1925
American Middling	13.21	10.27
32er twist	24.00	16.50
Spinmarge	10.79	6.23
Sakellaridis	30.15	17.65
60er Eg. twist	43.50	31.00
Spinmarge	13.35	13.35

De toestand voor de spinnerijen van Amerikaansche garens, die in het begin van 1925 zeer gunstig was, is in den loop van het jaar steeds slechter geworden en was tegen het einde dan ook zeer onbevredigend, zoodat het geen wonder is, dat men in de „Oldham Chronicle” van 2 Januari 1926 bij een overzicht van de katoenindustrie over 1925 dit jaar als volgt ziet beschreven: „A year, that promised well but proved difficult and disappointing”.

Ook hier te lande, waar bijna uitsluitend Amerikaansche en Britsch-Indische katoen wordt versponnen, was de toestand voor de spinnerijen vrijwel gelijk aan die in Lancashire. In het begin van 1925 waren spinnerijen goed bezet tot loonnende prijzen, welke prijzen tot de zomermaanden geleidelijk afbrokelden. Met de daling van katoenprijzen verminderde de vraag ook zeer sterk, zoodat prijzen van garens veel sneller daalden dan die van ruwe katoen en voor de meeste spinnerijen de toestand in de tweede helft van 1925 veel slechter was geworden. Ook tegen het einde van dit jaar was nog geen verbetering merkbaar en op het einde van 1925 was de algeheele toestand voor de spinnerijen heel wat slechter dan het voorafgaande jaar.

Voor de weverijen heeft de conjunctuur gedurende het geheele jaar vrijwel parallel gelopen met die in de spinnerijen, ofschoon wel eenig verschil moet worden gemaakt tusschen de verschillende weverijen onderling, in verband met de door hen geproduceerde goederen.

In het begin van 1925 was de toestand over het algemeen bevredigend en waren de meeste weverijen goed van orders voorzien. Vooral bij de exportweverijen was dit het geval, ook al in verband met de goede vraag op Java, waardoor daar gedurende de eerste maanden van 1925 bevredigende opbrengstprijzen konden worden gemaakt. Door de groote droogte op Java vielen daar de oogsten algemeen tegen en tegen de herfstmaanden verminderde de vraag naar katoenen goederen zeer belangrijk, terwijl daarentegen de aanvoeren van katoenen goederen, voornamelijk uit Lancashire, zeer groot bleven. In de laatste maanden van 1925 werd de markttoestand op Java dan ook steeds slechter, terwijl importeurs, bevreemd door de daling van katoenprijzen in Europa, hun best deden de aankomende manufacturen zoo snel mogelijk in consumptie te brengen. Dit groote aanbod had groote dalingen in de verkoopprijzen ten gevolge, zoodat deze in vele gevallen op Java reeds lager waren dan de zeer gereduceerde „replacing-cost” in Europa en het resultaat voor consignateurs gedurende de laatste maanden van 1925 zeker verre van gunstig zal zijn geweest.

Voor het binnenland bleef gedurende het geheele jaar de vraag vrij bevredigend; wel stagneerde deze

in de latere zomermaanden door de daling in katoenprijzen, doch toen deze tegen het einde van het jaar het lagere niveau hadden bereikt, nam de binnenlandische vraag weer toe, zoodat de totale omzet voor de binnenlandische markt zeker wel vrij normaal zal zijn geweest. Een minder gunstige factor voor vele fabrieken is wel gelegen in het feit, dat de smaak en de behoeften van het publiek veranderen en dat voor vele kleedingstukken, vooral ondergoederen, die vroeger uitsluitend uit katoenen goederen werden vervaardigd, thans andere grondstoffen worden gebezigd. Als men rekening houdt met de groote toename in het gebruik van gebreide en getricoteerde goederen, zoowel van katoen, wol en kunstzijde als van een mengsel dezer grondstoffen, behoeft het zeker geen verwondering te baren, dat vele katoenweverijen van speciaal-artikelen voor de binnenlandische markt er thans over klagen, dat de consumptie van hun fabrikaten zoo is verminderd en zij zich geleidelijk op andere artikelen moeten gaan toeleggen.

Wat het gebruik van grondstoffen betreft had in de eerste helft van 1924 de groote uitsluiting in Twente plaats, waardoor vele fabrieken over dat jaar veel korter hebben gewerkt en de cijfers voor 1924 niet als normaal kunnen worden beschouwd, hetgeen ook duidelijk uit onderstaande cijfers zal blijken:

De invoer van ruwe katoen bedroeg:

1925	KG.	ter waarde van
Noord-Amerikaansche	27.174.000	f 40.201.000
Engelsch-Indische	5.872.000	„ 6.744.000
Egyptische	28.000	„ 29.000
Ned. Oost-Indische	137.000	„ 162.000
Diverse soorten	924.000	„ 1.424.000
Totaal 1925	34.135.000	f 48.560.000
1924	19.433.000	„ 31.414.000
1923	24.828.000	„ 38.090.000

en van katoenafval (incl. linters)

1925	KG.	ter waarde van
Duitschland	6.326.000	f 2.918.000
Engeland	3.516.000	„ 1.876.000
Vereenigde Staten	2.133.000	„ 1.186.000
Frankrijk	1.653.000	„ 983.000
België	1.571.000	„ 781.000
Keizerrijk Indië	724.000	„ 264.000
Diverse landen	625.000	„ 297.000
Totaal 1925	16.548.000	f 8.305.000
1924	14.946.000	„ 8.076.000

terwijl hiervan werd uitgevoerd:

1925	KG.	ter waarde van
Ruwe katoen	335.000	f 405.000
Katoenafval	7.856.000	„ 5.604.000

van welken afval resp.
4.746.000 KG. naar Duitschland
1.360.000 „ „ Frankrijk
892.000 „ „ België
272.000 „ „ Engeland
259.000 „ „ de Vereenigde Staten

werd gezonden.

De invoer van katoenen garens bedroeg:

1925	KG.	ter waarde van
Ongetwijnde ruwe garens.	32.599.000	f 59.029.000
Ongetwijnde, gebleekte of geverfde garens	1.162.000	„ 1.928.000
Getwijnde garens 2 draads	1.047.000	„ 2.880.000
Getwijnde garens, meerdr.	438.000	„ 1.106.000
Totaal 1925	35.246.000	f 64.943.000
tegen in 1924	31.849.000	„ 65.531.000
en in 1923	28.318.000	„ 51.488.000

waarvan uit:

Engeland	26.220.000 KG.	tegen 19.479.000 in 1924
Duitschland	4.456.000 „	„ 6.586.000 „ „
België	3.138.000 „	„ 3.837.000 „ „
Polen	581.000 „	„ 533.000 „ „
Tsjechoslowakije .	100.000 „	„ 244.000 „ „
Frankrijk	52.000 „	„ 823.000 „ „

Hieruit ziet men wel, dat de uitsluiting van 1924 van veel meer beteekenis is geweest voor de spinnerijen dan voor de weverijen, hetwelk ook wel duidelijk is als men weet, dat alle Twentsche spinnerijen bij

dit conflict betrokken waren, doch dat vele weverijen o.a. die in Almelo, Nijverdal en Brabant en verder niet aangesloten Twentsche weverijen toen wel door-gewerkt hebben.

De uitvoer van katoenen garens heeft in 1925 bedragen:			
	KG.	ter waarde van	
Ongetwijnde ruwe garens.	1.320.000	f	2.388.000
Ongetwijnde, gebleekte of geleverde garens	1.188.000	„	2.883.000
Getwijnde garens, 2 draads	394.000	„	1.404.000
Getwijnde garens, meerdr.	114.000	„	271.000
Totaal	3.016.000	f	6.946.000
tegen in 1924..	1.692.000	„	4.505.000
en in 1923..	2.066.000	„	4.776.000

Van deze uitgevoerde ongetwijnde, ruwe garens waren bestemd voor:

Duitsland.....	812.000 KG.
Engeland	279.000 „
Argentinië	175.000 „

Bovendien bedroeg de uitvoer van naaigarens:

204.000 KG. ter waarde van f	880.000	tegen in
1924	281.000	„ „ „ „ „ 985.000 en in
1923	376.000	„ „ „ „ „ 1.338.000

Het invoersaldo heeft dus in 1925 bedragen:

	Ton	ter waarde van	Ton	
Ruwe katoen....	33.800	f 48.155.000	tegen 18.701	in 1924
Katoenaafval	8.692	„ 2.701.000	„ 5.898	„ „
Katoenen garens.	32.230	„ 57.997.000	„ 30.157	„ „

(Slot volgt). J. G.

DE NIEUWE TARIEFWET IN DE PRAKTIJK.

I.

Nadat de Tariefwet 1924 sinds Juli jl. heeft gewerkt, is het mogelijk in nadere beschouwing te treden over de vraag of zij in de praktijk al dan niet aan de verwachtingen beantwoordt.

Opbrengst. Allereerst een enkele opmerking over de opbrengst. De in 1925 verkregen baten zijn vrij aanzienlijk. Zij bedroegen vanaf Juli per maand resp. f 3.429.800, f 3.882.000, f 4.717.000, f 4.718.600, f 4.584.263 en f 4.519.406.

1926 zal doen zien of — afgescheiden van wijzigingen in de handelsbalans — de opbrengst der laatste maanden kan worden behouden. De sterke toename in September zal zijn toe te schrijven aan het opraken der voorraden, die men, om het nadeel der verhoogde heffing te ontgaan, vóór het in werking treden der wet had ingeslagen. Naarmate die voorraad slonk, moest opnieuw tot invoer worden overgegaan. Dat die factor reeds in November geheel had uitgewerkt en sindsdien weer een déeres is waar te nemen, stemt tot voorzichtigheid in het oordeel t.a.v. de toekomst.

Overigens mag veilig worden gesteld, dat het gunstig resultaat althans ten deele is toe te schrijven aan Minister Colijn's „vlek op de wet”, welker werking gelijksoortig is aan die van alle „vlekken”, nl. uitgebreider dan aanvankelijk werd voorzien. Immers in de aanvankelijke raming was de 5 pCt. heffing ex — het pas later ontworpen — art. 43 niet opgenomen. Later heeft men ook naar deze opbrengst tegenover vermoedelijke derving van opbrengst uit posten, welke de Kamer deed vervallen. Die raming zal zeer voorzichtig zijn geweest. Zij zal bovendien meevallen ten gevolge van het-stelsel der wet, dat — behoudens in de bijzondere posten zelf gemaakte uitzonderingen — voor de belastbaarheid geen rangschikking van goederen naar aard of bestemming meer kent; men belast alleen de met name genoemde artikelen. Dit stelsel geldt — vgl. hierna — ook voor de lijst ex art. 43. Viel dus vroeger menig nader aangeduid artikel, b.v. onder den enormen vrijgestelden post „Fabrieks-, landbouw- en stoomwerktuigen”, thans moet de omschrijving zelf weergeven wat belast is, en ten deele, speciaal wat de in de lijst vermelde goederen betreft, óók welke niet. Is toch ergens een bepaalde goederensoort als belast aangegeven, doch daarop voor een

speciaal artikel (b.v. omdat het uitsluitend tot fabrieksdoeleinden wordt gebezigd) uitzondering gemaakt, dan valt dit laatste vrij. De warenkennis en de blik op het geheel, zelfs van den Minister van Financiën, zijn echter beperkt! De samenstellers van den niet alle artikelen, of brachten zich het bestaan van een bepaald voorwerp, in zeker verband niet in herinnering. Zoo iets is niet te voorkomen. In het mechanische stelsel der wet leidt dit echter onvermijdelijk tot onbevredigende, onlogische toepassing. Ik kom hierop hierna terug. Hier volsta ik met de opmerking, dat nu een belangrijke opbrengst aan invoerrecht wordt verkregen uit voortbrengingsmiddelen, welke — indien de bedoeling ook van deze wetgever volledig tot uiting ware gekomen — niet zouden zijn belast.

Over de opbrengst der belasting in de toekomst zullen overigens nog andere factoren mede beslissen. Het zijn in hoofdzaak de mogelijkheid, dat men hier monterings-fabrieken of -trafiëken van bij invoer niet- of lager-dan-het-geheele-voorwerp belaste onderdeelen zal gaan oprichten en de vraag, of men zich met succes zal kunnen toeleggen op het vervaardigen van het gefixeerde „toonbankartikel” in maten of gewichten iets groter dan die, welke de wet voor de belaste artikelen vaststelt of een andere wijze van verpakking kan uitdenken, die den importeur voordeel zal opleveren t.a.v. de tariefstoepassing. Tenzij de dalende opbrengst der laatste twee maanden hierop mocht wijzen — ik meen, dat de wet nog niet lang genoeg heeft gewerkt dan dat dit reeds in merkbare mate het geval zou zijn — is van het laatste nog niet veel te bespeuren; wellicht ook geeft voor niet-afgewerkte artikelen art. 2 der wet eenig tegenwicht. Wat echter het eerste aangaat, vermelden de bladen reeds herhaaldelijk de oprichting van een fabriek of opslagplaats van een of ander fabrikaat. Dat betreft zonder twijfel maatregelen in verband met de nieuwe Tariefwet.

In hoever dit al of niet als een *wegenscht* gevolg is te beschouwen, laat ik buiten bespreking. Als *belastingwet* bezien is die werking in elk geval *wegenscht*. Een zoodanige wet beoogt toch het verkrijgen daaruit, in het kader daarvan, van een zoo hoog mogelijke opbrengst.

De officieele uitgave der wet. De invoering der wet bracht voor de Ontvangers der invoerrechten, die de wet op eigen financieele verantwoordelijkheid hadden toe te passen en de Verificateurs, die de belastbaarheid der bevonden goederen aan de Tariefwet hadden te toetsen, groote bezwaren.

Zij verzochten daarom — men zal het wellicht eigenaardig vinden, dat een dergelijke verstrekking niet reeds a priori vaststond, doch men is nu eenmaal zeer voorzichtig met het verstrekken van officieelen commentaar — een officieele uitgave der wet, zoodanig bewerkt, dat zij in lexicografische volgorde alle belaste of opgesomde vrije artikelen zou bevatten. De Minister heeft de redelijkheid van dien wensch ingezien en de uitgave is óók voor den Handel verkrijgbaar gesteld.¹⁾

De uitgebreide warenkennis der ontwerpers der wet heeft daarin een ontzaglijk aantal artikelen verzameld en die daarna gerubriceerd. Doch juist uit dit Lexicon blijkt wederom, dat het principe waarvan de wet uitging, in de praktijk tot ingewikkelde en tijdroovende toepassing voert. Een Tariefwet — en althans een daaruit opgemaakt Lexicon, en althans wanneer zij uitgaat van het nu gevolgd systeem — moet zoodanig zijn ingericht, dat zij Handel en ambtenaren in staat stelt met één oogopslag bij alle vermelde goederen na te gaan, of een ingevoerd artikel niet dan al belast is, c.q. hoe. En dat dit met deze wet niet te bereiken is, kan juist deze bewerking aantoonen. De deskundige auteurs waren geheel vrij in den omvang, dien zij aan het werk wilden geven;

¹⁾ Vgl. „Ec-Stat. Ber.” dd. 29 Juli 1925, No. 500.

geen uitgever belemmerde hen wat de kosten betreft. Toch zijn zij er wat menige post betreft niet in geslaagd, de al of niet belastbaarheid op *deze* wijze, positief dus, aan te geven. Men vgl. b.v. den post Manufacturen met 13 noten, waarvan de meeste nog weer zijn onderverdeeld in 2 tot 5 nadere onderverdelingen. Zij beslaat aldus in het lexicon 8 blz. compressen druk, die men bij raadpleging vaak in haar geheel heeft door te lezen.

Aan het verschijnen van het werk was nog een indirect voordeel verbonden. De Handel meent mede in dit Lexicon de officieele rechtsgeldige uitgave der Tariefwet te zien en aanvaardt in den regel zonder meer de belastbaarheid van een in het Lexicon als belast vermeld artikel zonder de vermelding aan de wet te toetsen.

In den regel zal die tarificering ook juist zijn — en aldus draagt de uitgave onwillekeurig bij tot één der doeleinden die de wetgever zich bij het ontwerpen o.a. voor oogen stelde: het voorkomen van geschillen!

Doch men heeft steeds te beseffen, dat alleen de wet en het K.B. ex art. 43 maatstaf van beoordeeling zijn t.a.v. de vraag, of een artikel belast — en hoe belast — is, of vrij.

Moge ambtelijk de juistheid van het Lexicon veelal worden aangenomen, dus dat het is gebaseerd op Wet en Besluit, tegenover Handel en Tariefcommissie mist het wettelijke kracht.

Dit is van belang, niet alleen omdat bij mogelijkheid van verschil in opvatting de meening der Tariefcommissie, niet die van de ontwerpers beslissend is, doch bovendien omdat in een dergelijk uitgebreid werk fouten en vergissingen niet zijn te voorkomen. Verschillende errata werden dan ook reeds gegeven niet alleen van druk-, doch ook van andere, meer wezenlijke, fouten.

Moeilijkheden bij het verklaren van sommige uitdrukkingen en de omschrijving der posten. Niettegenstaande de moeite, welke de ontwerpers zich hebben gegeven, om de posten zoo „scherp” mogelijk te omschrijven, zijn alras verschillen gerezen over de beteekenis van sommige uitdrukkingen en omschrijvingen. En — hoezeer men ook geneigd zou zijn anders te handelen — men bedenke, dat men, nu de wet (inbegrepen het K.B. ex art. 43) eenmaal tot stand gekomen is, men bij de toepassing uitsluitend met haar te maken heeft. De nader medegedeelde bedoeling van de ontwerpers met een of ander dictum, voor zoover die niet is neergelegd of tot uiting komt in de wet, kan niet beslissend zijn. Een memorie van toelichting van een wet, Kamerstukken zelfs, kunnen vaak nog tot staving van een bepaalde meening dienen, doch nadat de hamer van den Voorzitter der Kamer over het ontwerp is gevallen, zal toelichting der ontwerpers geenerlei invloed meer kunnen hebben. De strijd over het wetsontwerp inzake richtige heffing ligt nog te versch in het geheugen, dan dat men dit niet aanstonds met mij eens zou zijn. Toen reeds is bijna eenparig de meening uitgesproken, dat het juridisch kwalijk te verdedigen is, een wet te maken, waarin met zooveel woorden wordt gezegd dat ten aanzien van bepaalde belastingen rekening moet worden gehouden met het doel van den wetgever.¹⁾ En nu kan men tegen dit betoog, voor zoover het handelt tot bestrijding van de juistheid der tegenwoordige wet tot richtige heffing wel andere motieven aanvoeren om die wet te verdedigen,²⁾ schoon hij, die dit doet, zeker is op juridische gronden te worden aangevallen, ten aanzien van de tegenwoordige Tariefwetgeving geldt het betoog volledig. Wat o.a. Mr. Bach in W.P.N.R. 2878 schreef, is absoluut toepasselijk op hen, die een dergelijke toepassing der Tariefwet verdedigen. Immers de wet tot richtige

heffing, het voorschrift, dat een dergelijke wettoepassing moet mogelijk maken, geldt hier niet. Bepalingen als voorkomende in §§ 4 en 6 der Reichsabgabordnung ten aanzien van de geheele belastingwetgeving,¹⁾ kennen wij hier niet en twijfel omtrent de vraag of zonder dergelijke bepalingen een toepassing volgens het doel der wet of de bedoeling van de ontwerpers toelaatbaar is, bestaat wel niet! M.i. *a fortiori* geldt dit alles ten aanzien van de Tariefwetgeving. De technische verbetering, welke de Tariefwet zou brengen, was: zooveel mogelijk onzekerheid weg te nemen, zooveel mogelijk geschillen te voorkomen en het middel om dit te bereiken is geweest, de te belasten artikelen met name te noemen en deze zoo scherp mogelijk te omschrijven. Daarnaar hebben de ontwerpers gestreefd. Zoodra echter het wetsontwerp Wet was geworden hebben we alleen met de Wet te maken. De Wet, zooals die daar ligt. Hebben de ontwerpers zich vergist, hebben zij fouten gemaakt, hebben zij iets onduidelijk of onvolledig gezegd, is de gegeven „scherpe omschrijving” niet zó scherp, dat twee- of drieërlei uitleg daardoor onmogelijk is, dan heeft de administratie en de beroepsinstantie uitsluitend volgens de wet te beslissen, hoe een zekere bepaling is te verstaan. Wat zij *niet* zegt is geen wet, al hebben de ontwerpers bedoeld over dat punt wél wat te zeggen. Zelfs zou ik willen zeggen dat indien een dergelijke uitleg wél mogelijk was, voor *deze* wet juist nog zou moeten worden beslist, dat die niet in de wet uitgedrukte bedoelingen niet zouden mogen gelden, omdat juist het hoofddoel, het gróote doel der technische verbetering is geweest, zooveel mogelijk alles te zeggen, wat gezegd kan worden.

In sommige andere wetten (vgl. voor het civielrecht Dubois, Wet Richtige heffing, blz. 10) is de rechtszekerheid soms ondergeschikt gemaakt, aan goede trouw, goede zeden e.d. Hier achtte men de rechtszekerheid, nopens hetgeen belast of vrij zou zijn, van zóó overwegend belang, dat men dien eisch — het blijkt duidelijk uit de Memorie van Toelichting bij den opzet der wet — vóórop stelde en aan alle andere, logica en billijkheid inbegrepen, predominant maakte. Dit bedenke men steeds bij het verklaren der wet.

Moeilijkheden uit de redactie speciaal t.a.v. de beteekenis van *bepaalde uitdrukkingen*, heeft de wet trachten te voorkomen door invoeging van een definitie-artikel, artikel 30. Er blijven echter uitdrukkingen van algemeenen aard over, die in verschillenden zin kunnen worden opgevat. Zoo b.v. de vermelding „dergelijke artikelen”. Deze uitdrukking moet eng worden geïnterpreteerd, in den zin van *gelijksortige* hebben de ontwerpers gezegd; die verklaring zal wel geen bestrijding ontmoeten, doch de Tariefcommissie is daardoor niet gebonden. In verschillende artikelen komen voor de uitdrukkingen „waartoe zij behooren” en „het toebehooren” van een artikel. In Weekblad dir. bel. inv. en acc. 2776 wordt door den heer Ockerse betoogd, dat aan de woorden „waartoe zij behooren” geen beperkte beteekenis mag worden toegekend, m.a.w. dat zij niet inhouden, dat er tusschen de verschillende deelen van de partij eene verhouding bestaat van hoofdzaak en onderdeel, of van hoofd- en bijzaak. De Redactie kon zich, ook ter wille der consequenties, met die meening niet vereenigen. Die uitdrukking moet naar *hare* meening veronderstellen een verhouding van hoofd- tot bijzaak, evenals dit bij „toebehooren” het geval is. Waar de heer O. geen verschil ziet tusschen deze beide uitdrukkingen, zegt de Redactie, verstaat hij blijkbaar onder „toebehooren” iets anders.

Het is niet twijfelachtig, of de Tariefcommissie zal

¹⁾ Mr. H. J. F. Bach W.P.N.R. 2878; Prof. Meyers W.P.N.R. 2853; H. F. R. Dubois Wet tot bevordering der richtige heffing enz., Arnhem, Gouda Quint.

²⁾ Vgl. b.v. W. D. B. I. en A. 2730 vlg., Haagsch Maandblad Mrt. 1924, Mr. Segers, Themis 1926, I.

¹⁾ § 4. Bei Auslegung der Steuergesetze sind ihr Zweck, ihre wirtschaftliche Bedeutung und die Entwicklung der Verhältnisse zu berücksichtigen.

§ 6. Wo im Sinne der Gesetzes die Behörden die Entscheidung nach ihrem Ermessen zu treffen haben, hat sie nach Recht und Billigkeit zu erfolgen.

over dergelijke vragen eerlang te beslissen krijgen.

Het is er vooralsnog verre van, dat de bedoeling van den wetgever „geschillen te voorkomen” is geslaagd. Wellicht wordt dit beter, als de wet nog langer heeft gewerkt, doch thans is de Tariefcommissie overladen met werk (vgl. Verslag Jaarverg. K. v. K. Hengelo).

Met het systeem „scherp omschrijven” zijn toevoegingen als „dergelijke”, „alle andere”, „gelijksoortige” reeds in strijd, doch bovendien kan men dit doel met het toegepaste middel niet bereiken.

De Tariefwet vertoont ten dezen alle slechte eigenschappen der hedendaagsche wetgeving. Een „scherpe omschrijving” kan alleen dan geslaagd heeten, als zij scherp en kort is. De omschrijvingen der Tariefwet zijn bijna nooit kort en soms ook nog niet scherp. Afdalen in finesses leidt nimmer tot volledig afsluiten van het onderwerp, doch steeds weer tot openlatten van andere nog niet opgemerkte lacunes.

(Wordt vervolgd).

J. VAN DER POEL.

• HET VERDRAG MET BELGIË.

Het Nationaal Comité heeft zich niet vergist.

De heer N. J. Harte, Secretaris der Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Zeeuwsch-Vlaanderen te Terneuzen, schrijft ons:

Het spreekt wel van zelf, dat zij, die naar hun innigste overtuiging in het Verdrag met België zooals dit thans voor ons ligt een gevaar voor Nederland zien, met belangstelling kennis nemen van de sporadische verdedigingen, omdat het hun onbegrijpelijk voorkomt dat dit verdrag ooit is geteekend kunnen worden en zij gaarne zouden willen weten, welke motieven voor die groote vrijgevigheid onzerzijds kunnen pleiten. Want men verwijze voor die vrijgevigheid nu niet naar de omstandigheden van het jaar 1919; ook in vroegere jaren schijnt men zich onzerzijds bij het sluiten van overeenkomsten met België steeds op een royaal standpunt te hebben geplaatst, terwijl de partij ter andere zijde meer oog had voor het practische voordeel, dat voor haar bij de overeenkomst te bedingen viel.

Met bijzondere belangstelling nam ik kennis van het artikel van Prof. Nelemans in de laatste nummers van dit tijdschrift, dat aanleiding gaf tot gemengde gewaarwordingen, maar naar het mij voorkwam allerm minst overtuigend was.

Het algemeen gevoeld bezwaar, dat Nederland zoo veel meer geeft of toestemt dan België, tracht schr. te ontzenuwen door te wijzen op de ligging van Nederland. Het kan toegestemd worden, dat België voor zijne havens zooveel meer noodig heeft, doch daarom valt het voor den Nederlander, die met verbazing van den inhoud van het verdrag kennis nam, des te meer op, dat tegenover dat vele dat België noodig heeft en hem ook wordt toegestaan, van het *weinig*, dat Nederland wederkeerig noodig heeft, met geen woord wordt gerept, en dit is voor wat de haven van Ter Neuzen betreft zooals bekend: de speciale tarieven der Belgische spoorwegen.

Het wekt verwondering dat zij, die het verdrag verdedigen, de Belgische belangen zoo zwaar laten wegen en daarentegen met groot gemak heenglijden over de Nederlandsche belangen.

* * *

Aanleiding tot dit schrijven is hetgeen Prof. Nelemans schrijft in het slot van zijn artikel in dit blad van 24 Febr. bladz. 179, 1e kolom derde regel: dat het Nationaal Comité zich zou hebben vergist in hetgeen dit schrijft omtrent het loodsgeld voor Gent en Ter Neuzen. Hetgeen daar op bladz. 21 (niet 27) staat is *volkomen juist* en de toegevoegde eisch *redelijke*.

Op het oogenblik bedraagt wegens de valuta het loodsgeld van de voor Gent bestemde schepen ongeveer een vierde deel van hetgeen verschuldigd is voor de

schepen voor Ter Neuzen, ofschoon beide van uit zee tot in de haven beloofd worden.

Het is hier juist dezelfde omstandigheid, die in het jaar 1923 het gemeentebestuur van Rotterdam aanleiding gaf stappen te doen bij den Minister van Marine, om te komen tot verlagings van het loodsgeld voor Rotterdam, wegens de concurrentie die ondervonden werd door het in verband met de valuta lagere loodsgeld voor Antwerpen, en waarop ook gedoeld werd in het Voorloopig Verslag der Marinebegrooting voor 1924.

Door de Kamer van Koophandel en Fabrieken alhier is er toen de aandacht van den Minister op gevestigd, dat die ongunstige toestand zich ook alhier voordeed, en het stoomschip „Capitaine Luigi” werd als voorbeeld aangehaald, omdat dit stoomschip ook reizen naar Gent maakte.

Bedoelt Prof. Nelemans nu, eenige regels lager, te zeggen, dat dit stoomschip ondanks het hoogere loodsgeld toch een reis naar Ter Neuzen maakte, m.a.w. dat het er voor de concurrentie minder af of toe doet, hoe hoog het loodsgeld is?

Maar waarom is dat dan blijkbaar voor Antwerpen wél het geval en legt men in het verdrag ten behoeve van Antwerpen vast dat het loodsgeld voor die haven niet hooger mag zijn dan dat voor Rotterdam?

Men bemerkt hier weer het verschil. Voor de Nederlandsche haven Ter Neuzen wordt volgens Prof. Nelemans de kwestie van de keuze van die haven als los- of laadplaats niet door het loodsgeld beheerscht. Maar ten bate van de Belgische haven Antwerpen wordt toch wel degelijk in het verdrag vastgelegd dat het loodsgeld voor die haven niet hooger mag zijn dan dat voor Rotterdam. Het wordt evenmin in omgekeerde zin vastgelegd, dus het mag voor Antwerpen wel lager zijn.

Er zijn ook andere omstandigheden op de keuze der haven van invloed, schrijft Prof. Nelemans. Ongetwijfeld, maar de betrokkenen wenschen voor de Belgische havens den voorsprong, dien zij door den lagen frankenkoers thans hebben toch te behouden, en verzetten zich tegen de vordering in goud-franken, waardoor de gelijkheid zou worden hersteld en men heeft er voor Antwerpen nog een gratis sleepdienst tot Dordrecht aan verbonden. Het schijnt dat lage kosten dus ten slotte toch wel van invloed worden geacht. En hetgeen voor de Belgische havens geldt, geldt ongetwijfeld ook voor de Nederlandsche.

In Ter Neuzen ondervindt men in elk geval de gevolgen van deze verhouding. Er zijn der Kamer van Koophandel en Fabrieken verschillende gevallen meegedeeld. Het kwam voor, dat reederijen wegens dat hooge loodsgeld weigerden hun schepen te Ter Neuzen ter lading te zenden, waardoor die vrachten en het laadloon enz. Ter Neuzen ontgingen.

De ook aan Prof. Nelemans uit den tijd, dat hij hier gevestigd was, nog wel bekende stoomschepen der Leith- en Liverpoollijnen, die Ter Neuzen als aanloophaven gebruikten en hier losten of laadden, doen dit thans niet meer, omdat zij een ongeveer viermaal hooger loodsgeld moeten betalen, indien zij Ter Neuzen aandoen, in plaats van alléén Gent als bestemming of herkomst te houden.

Door den Minister van Marine werd dan ook onverwijd aan de Kamer te kennen gegeven, dat die moeilijkheden voor de Nederlandsche havens volkomen door hem werden erkend en die aangelegenheid voortdurend de volle aandacht der Regeering had, doch dat het toen niet mogelijk was om aan de *zeer gegronde* bezwaren tegemoet te komen, doch dat elke gelegenheid die daartoe leiden kon, zou worden aangegrepen.

Dit, voor zoover Prof. Nelemans de aanhaling in de brochure onjuist noemt, doch verder: moet het, deze voorgeschiedenis in aanmerking nemend, geen verwondering baren, dat, nu men heeft gemeend, tusschen België en Nederland bestaande plooiën te moe-

ten glad strijken, deze plooi ten nadeele van Nederland is blijven zitten?

Van Belgische zijde blijkt men in den regel juist op die practische kleinigheden te letten. Ook bij de aan Prof. Nelemans welbekende conventie uit de negentiger jaren betreffende de verbeteringswerken van het kanaal Gent—Ter Neuzen en het bouwen der nieuwe sluis is niet in alle opzichten met Nederlandsche belangen rekening gehouden en werd door de betrokken Nederlandschen Minister in de Kamer afgewezen de aandrang van hen, die tegenover de medewerking ten behoeve der haven van Gent ook voordeelen voor de haven van Ter Neuzen wilden vastgelegd zien. Hij vertrouwde, dat die voor het bestaan der haven noodige voorwaarden uit welwillendheid zouden bestendig blijven. We hebben nu ondervonden hoe men daarmee is uitgespeeld. Waren die destijds wel vastgelegd, het zou er voor deze Nederlandsche haven anders voorstaan dan nu 't geval is.

Wij hopen, dat die historie uit de negentiger jaren zich niet herhalen zal.

Ter Neuzen, 3 Maart 1926.

NOG EENS: HET ENGELSCH-STATISTISCHE FINANCIEELE SYSTEEM.

In het voorloopig verslag op hoofdstuk I der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1926 (Gedr. St. 1925-26-2 No. 3) komt op blz. 16 onder § 9 het volgende voor:

„In verband met de noodzakelijke bezuiniging op de uitgaven vragen sommige leden, hoe het staat met de plannen van den Minister om, naar het voorbeeld van Engeland, den Minister van Financiën grooteren invloed te geven bij het gebruik door de verschillende Departementen van de gelden, bij de begrooting toegestaan.

Andere leden hadden tegen een dergelijk systeem echter ernstige bedenkingen. Enkelens noemden het ondemokratisch. Afgescheiden van de vraag, of voor die qualificatie eenige aanleiding bestaat, merkte men echter op, dat dit systeem van de ambtenaren, met de uitvoering daarvan belast, een tact zou vereischen grooter dan van eenig menschelijk wezen geëischt mag worden. Deze controle zou een bron worden van eindeloos gewist. Het stelsel kwam den hier aan het woord zijnden leden ook in beginsel verkeerd voor. Iedere Minister is verplicht zijn Departement zoo zuinig mogelijk te beheeren en uit de toegestane gelden slechts uit te geven wat uitgegeven moet worden. Zijn ambtenaren moet hij van dien plicht weten te doordringen. Indien hij echter steeds voor het doen van een uitgave vergunning moet vragen aan een ambtenaar van den Minister van Financiën, dan wordt laatstgenoemde Minister of diens ambtenaar beheerder van alle andere departementen, althans voor een niet onbelangrijk deel.”

In de Memorie van Antwoord op hoofdstuk I der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1926 (Gedr. St. 1925-26-2 No. 4) antwoordt de Minister van Financiën daarop (zie blz. 13 onder § 9) het volgende:

„Aangezien het toezicht van den Minister van Financiën op het financieel beheer der verschillende Departementen geregeld zal moeten worden in de Comptabiliteitswet, waarvan de Regeering eerlang een ontwerp bij de Staten-Generaal hoopt in te dienen, kan de ondergeteekende uit den aard der zaak thans op dit punt niet in uitvoerige beschouwingen treden.

De grondslag voor dit toezicht is gelegen in het feit, dat de Minister van Financiën, die het financieel beheer van den Staat als geheel heeft te overzien en belast is met de zorg voor de beschikbaarstelling van de voor alle uitgaven benodigde middelen, uit dien hoofde niet geplaagd kan worden voor het doen van uitgaven welke hij met zijne verantwoordelijkheid niet zou kunnen overeenbrengen. Daaruit vloeit voort, dat bemoeiing zijnerzijds met de doelmatigheid van verschillende uitgaven niet vermeden kan worden. Dat deze bemoeiing niet zoover zal mogen gaan, dat feitelijk de Minister van Financiën de beheerder zou worden ook van de begrotingen der andere Departementen spreekt vanzelf.

Het schijnt echter zeer wel mogelijk dit laatste bezwaar te ontgaan en toch de waarborgen te versterken, welke voor den Minister van Financiën onmisbaar zijn om de verantwoordelijkheid van den algemeenen financieelen toestand te kunnen dragen.”

Met het Regeeringsstandpunt kunnen wij ons volkomen vereenigen, terwijl de beschouwingen der tegenstanders van de invoering hier te lande van het Britsche systeem, ons uitermate zwak en aanvechtbaar voorkomen.

Het komt er niet op aan of een stelsel al dan niet democratisch is (trouwens de democratie wordt er in het V.V. met de haren bijgesleept), noch of tot deszelfs toepassing veel takt wordt vereischt, maar of die toepassing al dan niet in het algemeen belang is te achten. Voor een ieder die op grond van historie en praktijk tot het inzicht is gekomen, dat elk Minister — volkomen begrijpelijk — in de eerste plaats voor de belangen van zijn Departement opkomt, staat absoluut vast, dat overwicht van een het algemeen financieel belang behartigend Minister van Financiën beslist noodzakelijk is. „Dat ieder Minister verplicht is zijn Departement zoo zuinig mogelijk te beheeren . . . zijn ambtenaren van dien plicht moet weten te doordringen,” is zeker waar, maar helaas komt er in de practijk weinig of niets van terecht. De politieke en psychologische verhoudingen zijn hier sterker dan de menschen en vandaar de buitengewone beteekenis in het algemeen belang van een zoo krachtig mogelijke positie van den Minister van Financiën.

Waar is aan te nemen, dat voor- en tegenstanders van het Britsche systeem eerlang — bv. bij de behandeling van de aangekondigde Comptabiliteitswet — de degenen zullen kruisen, meen ik goed te doen — in het belang van de overwinning der voorstanders — de groote voordeelen van dit systeem nog eens kort en krachtig¹⁾ te doen uitkomen.

Het kardinale verschil tusschen het Britsche en het Nederlandsche systeem komt hierop neer, dat in Engeland al het mogelijke is gedaan om een zuinig en doelmatig beheer te verzekeren.

„Men, contending for economy in general, are always at a disadvantage, when pitched against men, contending for expenditure on particulars.” Het is derhalve een groot gevaar, dat op de eigenlijke geldbesteding door onderdeelen van den Staatsdienst machtige, ja dikwijls beslissende invloed wordt geoefend, terwijl besef en gevoel voor de dwingende eischen van het algemeen belang daar slechts zeer zwak of in het geheel niet ontwikkeld is. Dit klemt te meer, nu ambtenaren van een bepaalden diensttak de neiging hebben de beteekenis van hun dienst te overschatten. Zij trachten een zoo groot mogelijk aandeel in de door den wetgever toegestane totaal-som ten behoeve daarvan te besteden. Deze neiging wordt veelal versterkt door de vrees, dat de gelden welke ten nadeele van hunne afdeeling worden bespaard, geen werkelijke bezuiniging zullen opleveren, doch slechts aan een anderen, h. i. veel minder nuttigen tak van Staatsdienst ten goede zullen komen.

De uit belangenstrijd van geheel en deelen voort-spruitende principieele moeilijkheden heeft Engeland op zeldzaam gelukkige en praktische wijze overwonnen door de volle verantwoordelijkheid van een zuinig en doelmatig beheer toe te vertrouwen aan een apart orgaan, het Treasury-Departement. De Treasury is als het ware een Commissie tot voortdurende, algemeene administratieve controle. De Treasury is de autoriteit, waarin Parlement en publiek hun vertrouwen stellen, dat de Staatstaak zoo economisch en zoo doelmatig mogelijk wordt verricht. „The Treasury is responsible for general efficiency of governmental business.” Van den omvang en de intensiteit der Treasury-controle kan men zich bezwaarlijk een te groote voorstelling maken. Die controle is geen praatje, maar een dagelijksche werkelijkheid. Ten einde de overwegende positie van de Treasury scherp

¹⁾ Voor een uitvoeriger uiteenzetting zij verwezen naar de E. S. B. van 20, 27 April, 4 en 11 Mei 1921 en naar de December-aflevering 1923 van het Tijdschrift der Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en handel.

te doen uitkomen, moge hier een opsomming volgen van eenige belangrijke, vooral van Nederlandsch standpunt, merkwaardige onderdeelen van haar taak.

1. De Treasury neemt een actief en zeer belangrijk aandeel in het ramen der ten laste van de onderscheidene diensten komende uitgaven. Zij beslist welke bedragen door elk Departement ten behoeve van elken dienst zullen worden aangevraagd.

2. Geen uitgave van door het Parlement toegestane gelden is mogelijk zonder voorafgaande goedkeuring van de Treasury. Deze beslist of en in hoeverre van de door den wetgever gegeven machtiging tot uitgave zal worden gebruik gemaakt.

3. Aan elk Departement is een aan de Treasury verantwoordelijken „accounting officer” (meestal tevens Secretaris-Generaal) die aansprakelijk is voor de financieele gestie van het Departement. De beteekenis van dezen ambtenaar voor een doelmatig en zuinig financieel beheer is moeilijk te overschatten. Zijn taak vult die van de Treasury aan. De kontrôle toch van de Treasury is veelal onvoldoende. Er zijn vele gevallen, waarin de kontrôle *slechts binnen* de onderscheidene administratiën en diensten kan geschieden. Een Amerikaansche studie-commissie zeide van den „accounting-officer”: „In making provision for an officer of this character defining the scope of his duties and powers, in giving to him a position of high dignity and authority, and in concentrating upon him all financial responsibility, the British system has gone as far as it seems possible to go in meeting this primary requisite for an economical and efficient administration of financial affairs.” De „accounting officer” is als het ware „the permanent financial secretary of his Department.” In tegenstelling met de veelal zuiver *fictieve* aansprakelijkheid van den betrokken Minister hier te lande, is er in Engeland een *werkelijke* aansprakelijkheid van den „accounting officer” voor de departementale uitgaven, die slechts vervalt na een schriftelijk bevel van den betrokken Minister, dat hij kan eischen, alvorens aan de opdracht van dien Minister tot het doen van uitgaven in strijd met eigen zienswijze te voldoen. De „accounting officer” is typisch voor het Britsche systeem „of vesting financial responsibility, as far as possible, in the hands of the officer exercising administrative responsibility. This means that the persons responsible for the preparation of the estimates and the rendering of the accounts shall be the ones responsible for the authorizing of the incurring of liabilities and the approval of expenditures. It follows from this that the responsibility of this officer is not a mere technical one such as would be the responsibility of an accounting or disbursing officer of the ordinary type, but one comprehending the discretion and judgment displayed in determining needs and in expending funds. In a word, it brings responsibility home upon whom such responsibility rests.”

4. De gestie en bezetting van Departementen en diensten wordt geregeld — en menigmaal op verzoek van den betrokken Minister — gecontroleerd door eene departementale of interdepartementale enquête-commissie, waarin de „Treasury” is vertegenwoordigd.

De ontwikkeling van het Nederlandsch financieel systeem beweegt zich sedert eenige jaren in de goede richting d. w. z. meer en meer naar het Britsche toe. Op deze ontwikkeling mag o. i. niet worden teruggekomen. Integendeel men ga op deze wijze voort. Het Britsche financieele systeem moge in buitengewone tijdsomstandigheden van dreigende inflatie van buitengewone waardij, ja onmisbaar zijn ter vermijding van een financieel bankroet, het heeft ook in tijden van een sluitende begrooting groote beteekenis om te waarborgen, dat met zoo gering mogelijke geldelijke opoffering een zoo groot mogelijk nuttig effect worde bereikt.

Wij hopen daarom, dat de voor- en niet de tegenstanders van het Britsché stelsel hier te lande zullen zegevieren.

Mr. Dr. A. SPANJER.

Den Haag.

HET STUKGOEDERENVERKEER IN DE ROTTERDAMSCH HAVEN.

De heer C. Vermey schrijft ons:

De actie, welke gedurende de laatste jaren door belanghebbenden bij het Rotterdamsch havenbedrijf is gevoerd ten einde te komen tot lagere tarieven, is aanvankelijk met succes bekroond. In zijn zitting van 5 dezer toch besloot de Raad in overleg te treden met de Kamer van Koophandel ten einde gemeenschappelijk over te gaan tot benoeming eener commissie, wier taak het zal zijn het geheele complex vraagstukken, verband houdende met het havenverkeer, nauwkeurig te bestudeeren en na te gaan, op welke wijze aan bestaande bezwaren kan worden tegemoet gekomen. Een gelukkig besluit en een woord van lof aan den Heer J. Brautigam die, zelf niet overtuigd van de noodzaak van verlaging der huidige Gemeentetarieven, niettemin te zamen met den Heer Kievit het initiatief tot dit voorstel heeft genomen, lijkt hier allerminst misplaatst. Du choc des opinions jaillit la vérité en indien in de Commissie benoemd worden practici, die uit hoofde van hun bedrijf dagelijks in aanraking komen met de vele problemen, die het havenbedrijf in al zijn schakeeringen in onze dagen telkens weder aan de orde stelt, zal een dergelijke Commissie zeer nuttig werk kunnen verrichten.

Inderdaad zal, zooals de Heer Brautigam in zijn betoog terecht stelde, de te benoemen Commissie haar taak zoo breed mogelijk dienen op te vatten, zich niet bepalend tot één enkel aspect der zaak, doch veeleer er naar strevend alle vraagstukken, die met de ontwikkeling der haven verband houden, onder het oog te zien. Wij twijfelen er niet aan, of de Commissie zal t.z.t. op de volle medewerking kunnen rekenen van allen, die belang hebben bij het tot klaarheid brengen der verschillende vraagstukken. Wij wezen er reeds eerder op dat de verschillende belangen, wij denken aan die der overheid, van den handel en van de werkgevers in het havenbedrijf, feitelijk parallel loopen; ten slotte varen allen wel bij een gezonde havenpolitiek, die Rotterdam in staat stelt met toenemend succes de rol te vervullen, waartoe zij door hare geographische ligging is aangewezen, nl. in steeds meerdere mate te worden „Gateway of the Hinterland”.

Rotterdam, 6 Maart 1926.

Rectificatie. — In het artikel van Ir. J. C. Ramaer in het vorig nummer is op het kaartje op blz. 206 voor schaal van 1 : 250.000 te lezen 1 : 450.000.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. HET HUIDIGE STADIUM DER BRITSCHE-INDISCHE MUNTKWESTIE.

Prof. Dr. T. E. Gregory te Londen schrijft ons:

Binnen enkele dagen zal de Royal Commission on Indian Currency and Exchange, welke in Britsch-Indië getuigen heeft gehoord, haar verhooren te Londen hervatten. Het is echter reeds duidelijk geworden, dat het vraagstuk, voor welks oplossing de Commissie is ingesteld, evenzeer een politiek als een economisch karakter draagt en dat de strijd tusschen den zuiveren gouden standaard en den gold exchange standaard niet op zuiver technische gronden kan worden beslist. M.a.w. de wensch van het Indische volk naar den gouden standaard (want alle in Indië afgelegde verklaringen wijzen op een zeer sterk overwegenden wensch naar deze laatste) is meer een uitdrukking van den groei van het Indische nationalisme dan van de nadeelen van een alternatieven standaard.

De huidige toestand kan gemakkelijk worden beschreven. Sinds 1920 bevindt het Indische muntwezen zich op den grondslag van een „managed currency”. In de eerste zes maanden van dat jaar werd achtereenvolgens een poging gedaan om de rupee aan het goud vast te hechten in de verhouding van 10 rupees in het gouden pond, en, toen de mislukking van deze poging duidelijk werd, de rupee aan het papieren pond aan te passen in de verhouding van 10 op 1. Zelfs deze poging had geen succes: de rupee, die in Februari '20 op 32 pence genoteerd werd, viel op het einde van dat jaar tot 17 pence en schommelde de volgende jaren tusschen de 17 en 15 pence. De zaak was n.l. deze, dat nadat de poging, om de waarde van de rupee door verkoop van sterling uit de reserves op te houden, was opgegeven, haar waarde tusschen twee grenzen schommelde, resp. bepaald door de sterlingwaarde van haar zilverinhoud en de waarde, die zij ontleende aan de beperktheid van het in omloop zijnde bedrag, gegeven het wereldprijniveau. De geheele politiek van de rupee-op-hoog-peil werd beheerscht door het inzicht, dat de wereldprijs van het zilver hoog zou blijven en door de opvatting, dat een hoge rupee waarde de Indische prijzen in staat zou stellen, stabiel te blijven dan de prijzen in de wereld daarbuiten, een theorie, die aan het Babington-Smith-Committee van 1920 door den heer Keynes werd opgedrongen. Ten slotte was dus het mislukken van de politiek van de „twee shilling”-rupee toe te schrijven aan de daling van den wereldprijs van het zilver, welke de benedengrens van de rupee waarde deed dalen en aan de algemeene daling der wereldprijzen, welke de bovengrens van de rupee waarde omhoog bracht, tenzij de Indische prijzen naar verhouding daalden.

Sinds dien tijd heeft Britsch-Indië niet slechts een managed currency, maar de management omvat een aantal trekken, die nieuw zijn voor hem, die het Britsch-Indische muntwezen bestudeert. In het volgende kies ik die uit, welke mij het belangrijkste toeschijnen.

1. De plaats, die de verkoop van Council Bills¹⁾ in het Indische muntwezen in de laatste paar jaren heeft ingenomen, is geenszins zoo belangrijk als vóór den oorlog. Hoewel de Regeering niet gebonden is, den rupee koers op een bepaald peil te handhaven, is het duidelijk, dat de Regeering, door op bepaalde oogenblikken in de wisselmarkt te gaan opereeren, de koersbeweging van het oogenblik kan beïnvloeden. D.w.z. een aanbod van Council Bills kan de sterlingwaarde van de rupee drukken, indien de markt zwak is of kan een scherpe stijging voorkomen, wanneer de markt voor de rupee op zeker oogenblik vast is. Nu heeft in de laatste paar jaren de techniek der marktbeïnvloeding — niet der marktbeheersching — minder afgehangen van den verkoop van Council Bills te Londen dan wel van den aankoop van sterlingwissels in Britsch-Indië. De verhouding dezer twee methoden spreekt uit het feit, dat gedurende het Indische fiscale jaar 1924/25 het bedrag der te Londen verkochte Council Bills £ 7.580.000 beliep, terwijl het sterlingbedrag, in Indië aangekocht, niet minder dan £ 33.200.000 bedroeg.

Deze politiek werd in het fiscale jaar '22—'23 ingezet, toen een begin werd gemaakt met het overnemen tegen den loopenden wisselkoers van te Londen opgenomen sterling-leeningen en met het aankopen van wissels van de Imperial Bank of India. Het volgende jaar werd deze politiek aangevuld door aankopen van sterlingwissels van de Exchange Banks en in 1924-'25 werd het stelsel van sterlingaankoop uitgebreid door overeenkomsten voor aankoop te Madras en Karachi, zoowel als te Calcutta en Bombay, gelijk de Comptroller of the Currency in zijn rapport over genoemd jaar aangeeft.

¹⁾ D.w.z. wissels of Britsch-Indië te Londen door den India Council aangeboden, ten einde de beschikking te krijgen over een tegoed in Londen.

2. Hoewel de Imperial Bank of India geen biljetten uitgeeft, is haar positie de jongste jaren sterk beïnvloed door verschillende gebeurtenissen. In de eerste plaats is de Indische biljettenuitgifte in zeker opzicht elastisch gemaakt door de bepaling, dat een zeker bedrag aan biljetten tegen handelswissels kan worden uitgegeven: het Paper Currency Department is bereid, aan de Imperial Bank voorschotten te doen ten beloope van 12 crores of rupees.¹⁾ De desbetreffende overeenkomsten zijn van tijd tot tijd belangrijk veranderd; de laatste houdt in, dat bedragen van 4 crores resp. tegen 6, 7 en 8 pCt. worden voorgeschoten. De wettelijke basis voor deze overeenkomsten werd voor het eerst gegeven door de wet No. XLV van 1919-'20.

Ook is de oorlogspolitiek, de saldi der Indische Regeering bij de Bank te concentreeren, voortgezet: krachtens de overeenkomst van 1920 tusschen de Regeering en de Bank worden alle bankzaken van de Indische Regeering door de Bank verricht; bij de Bank worden de saldi der schatkist à deposito geplaatst en zij heeft het recht door bemiddeling van het regeeringsapparaat kosteloos gelden over te maken; tegenover deze rechten verplichtte de Bank zich, binnen vijf jaren honderd nieuwe filialen te openen, waarbij de Regeering erin toestemde, de uitgifte van „currency transfer orders” aan het publiek stop te zetten tusschen alle plaatsen, waar de Bank een filiaal heeft.

3. De binnenlandsche circulatie heeft een verwarrend aantal kleinere wijzigingen gedurende de laatste paar jaren ondergaan. De voornaamste veranderingen zijn neergelegd in de Consolidating Act, No. X van 1923. Krachtens deze wet is als tijdelijke regeling der biljettenemissie²⁾ vastgelegd, dat de fiduciaire uitgifte 850 millioen rupees niet mag overschrijden, terwijl geen onderscheid wordt gemaakt tusschen fondsen in Indië en die, door den Secretary of State te Londen gehouden. Het permanente plan, waarop deze wet aanstuurt, bevat een reserve van 50 pCt. en een beperking van de Indische fondsen in de Paper Currency Reserve tot 200 millioen, terwijl de fondsen, gehouden door den Secretary of State, dan uitsluitend Britsch moeten zijn moeten vervallen binnen een jaar na den datum van aankoop. Onder het permanente plan zou in Engeland aangehouden goud 50 millioen rupees niet mogen overschrijden.

* * *

Ik kom thans tot een beschouwing van het huidige stadium der hervormingsbeweging. Tot zeer voor kort werd bijna als vanzelfsprekend door de Britsche financieele pers aangenomen, dat de commissie de herinvoering van een effectieven gold exchange-standaard zou aanbevelen, doch het is thans bekend, dat aan de commissie een plan is voorgelegd, dat de regeling van een zuiveren gouden standaard uitwerkt, hoewel de details van dit plan niet bekend zijn. Onder deze omstandigheden is het geenszins 'duidelijk, hoe de aanbevelingen dezer commissie zullen luiden, omdat het duidelijk is, dat de Indische openbare meening den gouden standaard wenscht. Indien men zich echter tot de mogelijkheid van den gold exchange-standaard beperkt, is de eerste en inderdaad de eenige belangrijke kwestie de verhouding, waarin de rupee in goud zal worden gestabiliseerd. Sinds den terugkeer van het pond tot de goudpariteit heeft de com-

¹⁾ 1 crore = 10 millioen.

²⁾ De laatste opgave in zake, het Indische muntwezen luidt als volgt:

(in lakhs * rupees)	22 Febr.
Biljetten in omloop	19.099
Zilveren munt en muntmateriaal in Indië	8.256
Zilveren munt en muntmateriaal buiten Indië	—
Gouden munt en muntmateriaal in Indië	2.232
Gouden munt en muntmateriaal buiten Indië	—
Fondsen (Indische Regeering)	5.711
Fondsen (Britsche Regeering)	2.900

*) Een lakh = 10.000.

missie niet langer de keus tusschen goud en sterling te overwegen, welke in 1920 zooveel moeilijkheden bood. In de laatste maanden heeft de rupee zich in de buurt van hetttien pence bewoond: de kwestie is nu, moet deze koerts worden geaccepteerd?

De eenige moeilijkheid ten aanzien van de keus dezer verhouding als stabilisatievoet is de onhandigheid van de pariteit tusschen het pond en de rupee, nl. 13½-rupee in het pond. Van dit gezichtspunt uit heeft de oude koers van zestien pence zeer bepaalde voordeelen en hetzelfde zou het geval zijn met een koers van 20 pence per rupee. Het geven van een hogere sterlingwaarde aan de Indische eenheid dan de huidige zou echter natuurlijk het groote nadeel met zich brengen, dat het onmiddellijke deflatie zou vereischen tot een omvang, noodig om de prijspeilen in evenwicht te brengen; een verlaging van de waarde der eenheid zou een zekere mate van inflatie met zich brengen. Het verlangen naar den vóóroorlogskoers bij zekere Indische belanghebbenden is ten deele een zuivere gevoelskwestie, doch ook het gevolg van de „feeling”, dat de Indische prijzen zich nog niet ten volle aan den koers van 18 pence hebben aangepast en dat een verlaging derhalve den export zou prikkelen.

Het vraagstuk van de verhouding tusschen zilveren rupees en goud is echter ook een van de fundamentele vraagstukken, waarvoor men komt te staan bij den overgang naar den gouden standaard. Indien de verhouding van 16 pence goud per rupee wordt gekozen, zou het mogelijk zijn de Sovereign als de Indische gouden standaardmunt te accepteren, die dan een waarde van 15 rupees zou hebben. Indien de huidige koers de grondslag zou zijn, is de eenige weg, om moeilijkheden te voorkomen, de Indische goud-eenheid van de Britsche los te maken en in de plaats daarvan een goudstuk van 10 rupees te kiezen, dat 15 sh. goud waard zou zijn of een goudstuk van 20 rupees, dat zou kunnen worden ingewisseld tegen 1½ Sovereign. Het schijnt mij, dat er geen ernstig bezwaar tegen de keuze van een nieuwen gouden munt kan bestaan, in het bijzonder omdat de Indische openbare meening reeds lang een Indische Munt voor de aanmaak van gouden munten verlangt.

Behalve het zoo juist besproken vraagstuk zijn er andere, die van veel grooter uiteindelijk belang zijn. Een zekere school van deskundigen heeft lang het inzicht verdedigd, dat de invoering van een gouden standaard in Indië onmogelijk is, gegeven het gevaar, dat gouden munten niet in circulatie zouden blijven wegens het voortdurend verlangen, hen op te potten. De Indische getuigen betoogen, dat de invoering van een gouden standaard dit verlangen eerder zou doen verminderen dan vermeerderen: het afdoende antwoord schijnt te zijn, dat indien door de beperking der circulatie van andere muntsoorten een vacuum in de Indische circulatie blijft, goud zal circuleeren, ongeacht of er een verlangen het op te potten is of niet. In ieder geval zou het invoeren van een seigneurage op gouden munt de verleiding verminderen.

Afgezien hiervan blijven twee vragen. De eerste betreft de hoeveelheid goud, welke men in circulatie wenscht te hebben. Het is duidelijk, dat indien de bestaande rupee-circulatie ongewijzigd wordt gelaten, goud slechts langzaam in circulatie zal komen: naarmate de handel zich uitzet zal goud aan de Indische Munt worden aangeboden, of men zal gouden munten uit Engeland laten komen en gedurende nog langen tijd zal de werkelijke omloop grootendeels, gelijk thans, uit zilveren rupees en papiergeld bestaan. Indien men aldus het goud slechts langzaam in circulatie laat komen zal het niet mogelijk zijn direct volledige inwisselbaarheid van alle vormen van Indische munt in goud in te voeren. Anderzijds zou de Indische Regeering er de voorkeur aan kunnen geven, de bestaande zilver- en papiercirculatie te verminderen, hetzij door middel van een goudleening, b.v. in

de Vereenigde Staten of door hoe dan ook een groote goudreserve te scheppen tegen de bestaande fiduciaire circulatie en vervolgens de inwisselbaarheid vrij te staan. De geleidelijke invoering van den gouden standaard zou natuurlijk het voordeel hebben, dat zij niet onmiddellijk een ernstigen „drain” zal veroorzaken op de elders aanwezige goudvoorraden. In het bijzonder zou zij de moeilijkheden der Bank of England niet zoo vermeerderen. Bij de discussies in Britsch-Indië heeft men natuurlijk niet veel rekening gehouden met de moeilijkheden van de Bank, doch wij zullen waarschijnlijk over dezen kant van de kwestie in de eerstvolgende maanden belangrijker meer hooren.

DE WEDEROPBOUW VAN HONGARIJE.

De heer Kalman von Buday te Budapest schrijft ons: *De ontwikkeling van de staatsfinanciën.* Ongetwijfeld is de Commissaris-Generaal van den Volkenbond, de heer Smith, de aangewezen persoon, om een oordeel uit te spreken over de resultaten van het herstelwerk in Hongarije. De heer Smith heeft nu als zijn meening te kennen gegeven, dat het permanente evenwicht in de Hongaarsche begroting definitief hersteld is. Gedurende de laatste maanden is men snel tot de volledige reconstructie van Hongarije genaderd. Eenige karakteristieke cijfers kunnen er een beeld van geven, hoe de resultaten van het herstelwerk in Hongarije, in de Economisch-Statistische Berichten van 12 en 19 Augustus 1925 (Nrs. 502-503) beschreven, behouden werden en van permanenten aard geworden zijn. De ontwikkeling der staatsfinanciën in de eerste helft van de laatste herstelbegroting 1925-1926, dus van Juli 1925 tot Januari 1926 was als volgt (in millioenen goudkronen):

	Volgens raming.	In werkelijkheid.	Vershil.
Uitgaven	301.8	300.2	- 1.6
Inkomsten	303.5	357.6	+ 54.1
Overschot	1.7	57.4	+ 55.7

Het verloop der staatsfinanciën is bevredigend te noemen. De uitgaven zijn niet gestegen zooals in de vorige semesters, integendeel zij zijn voor de eerste maal gedurende de reconstructie ingekrompen. De toeneming der inkomsten met ± 17 pCt. is des te belangrijker, daar tusschentijds verschillende belastingen verlaagd zijn, zoo de belasting op den omzet van 3 tot 2 pCt. en de huishuurbelasting van 25 tot 12½ pCt.; deze laatste werd onlangs geheel opgeheven.

De verhouding tusschen de bronnen van inkomsten is ook wat gezonder geworden; tot nu toe drukten n.l. de belastingen meer den verbruiker, terwijl de directe belastingen minder hebben opgebracht dan de raming was. De cijfers zijn als volgt, gemiddeld per maand in millioenen goudkronen:

	Volgens raming.	In werkelijkheid.
Directe belastingen	16.6	10.6
Belasting op den omzet	8.6	10.7
Verbruiksbelasting	4.6	6.7
Invoerrechten	7.1	8.8

Van het bovenvermelde overschot wordt 10.000.000 gebruikt voor de overleving op den „Clearing” met Engeland en de rest heeft den Minister van Financiën, dr. Bud, in staat gesteld verdere verlagingen van de drukkende belastingen te doen plaatsvinden als boven werd vermeld. ¹⁾

¹⁾ Op 26 Febr. l.l. heeft de Minister van Financiën, Dr. Bud, in de Nationale Vergadering de begroting voor 1926/27 ingediend. Deze is de eerste, welke in de nieuwe munteenheid de pengö, opgesteld is en omvat het eerste begrotingsjaar na het herstelwerk, daar de financieele reconstructie volgens het plan van den Volkenbond einde Juni a.s. afloopt. Deze begroting zal door den Minister van Financiën in de Maart-zitting aan de Financieele Commissie van den Volkenbond in Genève worden voorgelegd. Zij sluit ook met een overschot, dat echter kleiner is dan het vorig jaar.

Uitgaven	1.143.554.000 pengö
Inkomsten	1.144.177.000 pengö

Daar deze resultaten niet aan buitengewone tijdsomstandigheden te danken zijn, kunnen deze inkomsten beschouwd worden als van permanenten aard en daar zij nu reeds voldoende zijn, om de uitgaven te dekken, kan het evenwicht in de begroting als definitief hersteld worden beschouwd. Dit feit heeft de politiek der Nationale Bank vergemakkelijkt, die in het afgelopen halfjaar haar dekking gemiddeld op 75 pCt. hield, waartegenover een circulatie stond, welke schommelde tusschen 4.375 milliard en 5 biljoen papierkronen of, in de nieuwe munteenheid uitgedrukt, van 350 tot 400 miljoen pengö,¹⁾ in welke munt de laatste weekstaten van de Bank reeds zijn opgemaakt. Het disconto werd van 9 tot 7 pCt. verlaagd en de Hongaarsche Nationale Bank was de eerste in de Donaulanden, die de vrijheid van de valutamarkt en van het wisselverkeer met het buitenland geheel heeft hersteld.

In November j.l. werd de wet op de geldhervorming door de nationale vergadering aangenomen op grond hiervan is als nieuwe Hongaarsche munteenheid de pengö ingevoerd, verdeeld in 100 fillér, welke met ingang van Januari 1927 verplichte rekeningseenheid zal worden. Waar in het nummer van 4 November 1925 reeds uitvoerig over deze nieuwe munt is geschreven, kan ik hier met de enkele vermelding van haar aanvaarding volstaan.

De stabiliteit der Hongaarsche staatsfinanciën heeft alle aanvallen verijdeld, die in den laatsten tijd, in verband met de bekende vervalsching van Fransche bankbiljetten, op de Hongaarsche valuta gericht zijn. Gelijk de Commissaris-Generaal in zijn laatste rapport zegt, hebben de organisatoren van dezen aanval hun vingers leelijk gebrand. Een feit is, dat de financieele structuur van een land tengevolge van een dergelijk crimineel-politiek geval niet verandert. De geheele vervalschingsaffaire werd door zekere buitenlandsche elementen en door de oppositie in het Parlement zeer uitgebuit tegen de Hongaarsche Regeering, doch haar snel verwachte afwikkeling zal de geheele aangelegenheid van het tooneel doen verdwijnen.

De saneering van het economisch leven.

Na de, met succes bekroonde gezondmaking der staatsfinanciën streeft de regeering voortdurend naar verder wederopbouw van het economisch leven, daar de „Privatwirtschaft“ nog met vele moeilijkheden te kampen heeft. In de aderen van het economisch leven vloeit — als het ware — te weinig bloed, immers de gevolgen van de inflatie en stabilisatie, in de eerste plaats gedschaarschte en immobiliteit zijn nog steeds te voelen en bovendien hebben de hooge belastingen in verband met de reconstructie te veel geld aan het economisch leven onttrokken.

De saneering en de fructificatie van het economisch leven worden van twee zijden bevorderd door de Regeering en door de buitenlandsche credieten.

Onlangs werd door de Nationale Vergadering het programma van Minister Bud ten opzichte van kapitaalinvesteeringen goedgekeurd. Er worden tezamen 93 miljoen voor dit doel gebruikt (63 miljoen, zijnde het overschot uit de begroting 1924-1925 en 30 miljoen uit de Volkenbondsleening), o.a. voor investeeringen in de staatsspoorwegen, post, telegraaf en telefonie, voor voortzetting der droogleggingswerken, voor bouw van spoorwegen, wegen en havenwerken, voor woningbouw enz. Er zijn nu onderhandelingen gaande over afzonderlijke leeningen voor bouw van ambtenaarswoningen en een leening \$ 5 miljoen wordt uitgegeven voor aanleg van rendabele smalspoorwegen op de groote Laagvlakte van Hongarije, die veel zullen bijdragen tot de productieverhoging dezer streken.

De raad van den Volkenbond heeft verder zijn toestemming gegeven, om in den loop van 1926/1927 nog verdere 70 miljoen te gebruiken uit de Volken-

leening voor investeringen, daar deze voor de reorganisatie der staatsfinanciën niet meer noodig en overbelast zijn. Vele beschouwen het als de fout van het herstelwerk, dat dit niet met volledig gebruik der Volkenbonds-reconstructieleening tot stand gebracht werd, echter met eigen, nationale krachten, welke zodoende te zwaar belast werden. Daartegenover staat, dat dit feit het crediet van Hongarije zeer versterkt heeft en geleidelijk komt het belastingwezen in harmonie met de draagkracht der bevolking, terwijl de staatsinvesteeringen en de buitenlandsche credieten het economisch leven fructificeeren en over ruimere middelen doen beschikken. Naar de meening van den Commissaris-Generaal bedraagt tegenwoordig de belastingdruk ong. 17-18 pCt. van het nationale inkomen; deze verhouding schijnt in verhouding tot andere landen gunstig, doch in werkelijkheid — in overweging nemende het grootendeels agrarische karakter van Hongarije — beteekent dit een even zware last als in andere, oogenschijnlijk zwaarder belaste landen.

De Hongaarsche Regeering heeft zooveel mogelijk getracht, het economisch leven behulpzaam te zijn. Naast steun met eigen middelen staat bijstand bij de credietverleening door het buitenland. Om den landbouw aan lange credieten te helpen, stelde de Minister van Financiën, Dr. Bud, 22 miljoen goudkronen ter beschikking tegen betere voorwaarden dan in de eerste helft van 1925, voor Locarno, op de internationale geldmarkt zouden de bedingen zijn geweest. Hij heeft voorts de banken deze condities als limiet voorgeschreven, teneinde het afsluiten van leeningen op ongunstiger voorwaarden en het te zwaar belasten van den landbouw tegen te gaan. Evenzeer is de Regeering bereid geweest, uit eigen middelen een Centrale Landbouw-Hypotheekbank op te richten, toen het plan van een gemeenschappelijke emissie door het Financieel Syndicaat niet te verwezenlijken was. Intusschen heeft Minister Bud van de oprichting van bovengenoemde Centrale Bank afgezien, toen, na de opheffing van het embargo op buitenlandsche emissies te Londen, het Hongaarsche Bodenkredit-Instituut, de oudste landbouwcredietinstelling op „gemeinnütlichen“ grondslag in Hongarije, een leening afsloot van een miljoen pond, welke in December met groot succes is uitgegeven en die te Londen en New-York door verdere emissies zal kunnen worden gevolgd, al naar gelang van de behoefte van den landbouw. De langdurige en met beleid gevoerde onderhandelingen hebben het belangrijke resultaat gehad, dat de Hongaarsche landbouw deze lange credieten tegen betere condities, gekregen heeft dan Duitschland of Oostenrijk.

Desniettegenstaande zal toch door de Regeering een Centrale Hypotheekbank worden opgericht, doch voor de industrie, welke bank dan door uitgifte van haar pandbrieven in het buitenland — deze uitgifte is reeds verzekerd — de noodige lange credieten aan de industrie zal verstrekken. Voorloopig geeft deze bank tot een bedrag van 5 miljoen dollar pandbrieven uit. Ondertusschen wordt in Hongarije ook de hypotheek op roerende goederen ingevoerd, welke tot verhoging van de credietcapaciteit der industriele ondernemingen veel zal bijdragen.

Hozeer de Regeering erop bedacht is, tijdelijke storingen en moeilijkheden in het economische leven zoo snel mogelijk te boven te komen, zien wij uit de recente saneering van het Victoria-Meelfabrieken-concern, dat geheel was vastgelopen en groote moeilijkheden dreigde te veroorzaken. De Geldinstituts-Zentrale, de kapitaalkrachtige financieele staatsinstelling, welke de financieele operaties voor den Staat verricht, stelde in samenwerking met de banken een bedrag van 10 miljoen goudkronen ter beschikking, waarmede een nieuwe onderneming werd opgericht, die de zaken overnam en de oude tot voldoening van alle schuldeischers zonder storingen liquideerde. De oorzaak van het vastlopen van het Victoria-concern,

¹⁾ 1 pengö = f 0.4351.

welks activa de passiva overtreffen, is gelegen in het feit, dat de Hongaarsche meelfabrieken te grooten omvang hebben, wegens het gebiedsverlies van Hongarije. Thans worden de malerijen in overeenstemming gebracht met de afzetmogelijkheden. In de toevallige industrieën is de toestand gunstiger. Te groote capaciteit komt niet voor en hoewel de toestand nog moeilijk is, wordt de export steeds belangrijker.

Op de beurs heerscht nog onzekerheid wegens het ontbreken van goudbalansen. Deze zullen binnenkort gepubliceerd worden en wanneer dan ook de dividenden bekend zullen zijn, zal een waardeeringsbasis zijn gegeven en wordt een verbetering verwacht, waarnaar men reeds lang uitziet.

De handelsbalans van Hongarije geeft een gestadige verbetering te zien, de laatste maandelijksche cijfers sluiten alle met exportoverschot, waartoe ook de goede oogst van verleden jaar heeft bijgedragen. Het is interessant een vergelijking te maken tusschen de handelsbalansen van de jaren voor en na de reconstructie:

	Import.	Export.	Verschil.
	Millioen goudkronen.		
1921	520.7	253.9	266.8
1922	539.4	330.1	209.3
1923	423.0	338.1	84.9
1924	702.8	575.0	127.8
1925	742.1	701.3	40.8

De handelsverdragen met de omliggende staten zijn ongetwijfeld de sleutels, die de nog gesloten deuren voor een, in het bijzonder grooteren agrarischen, export moeten openen. Na de Fransche en Italiaansche handelsverdragen zal nu in de naaste toekomst het belangrijke verdrag met Oostenrijk afgesloten worden. Een doelbewuste Hongaarsche economische politiek is verzekerd onder de Regeering van Graaf Bethlen, die reeds vijf jaar door alle moeilijkheden heen Hongarije leidt naar den volledigen wederopbouw.

Wanneer wij de resultaten van den wederopbouw van Hongarije overzien, klinkt de vergelijking van den Franschen Minister van Financiën niet onjuist, toen hij in de Kamer zeide, dat Hongarije het financieel laboratorium van Europa is, waar succesvolle proefnemingen worden gedaan op het gebied der reconstructie.

AANTEKENINGEN.

De zeehavenuitzonderingstarieven der Deutsche Spoorwegen; het Deutsche standpunt.

De invloed der zeehavenuitzonderingstarievenpolitiek van de Deutsche spoorwegen op de Nederlandsche havens is bekend. Minder bekend zijn de overwegingen, welke daar te lande naar voren worden gebracht tegenover de bezwaren en eischen van Nederlandsche zijde. Het is daarom van belang, kennis te nemen van een gemotiveerde uiteenzetting van het Deutsche standpunt van de hand van Regieringsdirecteur Dr. Kurt Giese te Hamburg, welke vrijwel gelijktijdig met het artikel van den heer J. Schilthuis in het nummer van 24 Febr. II. van dit blad, in den „Wirtschaftsdienst" verscheen.

Dr. Giese begint met een historisch overzicht, om daarna de beginselkwestie te behandelen. Hij herinnert er aan, hoe artt. 325 en 326 van het Verdrag van Versailles de geallieerde havens op gelijken voet stelden met de Deutsche en hoe daarom de Deutsche spoorwegen het van voor den oorlog dateerende, zeer uitgewerkte complex van uitzonderingstarieven introkken. Op 1 November 1923 werd echter, als gevolg van den slechten economischen toestand der Deutsche zeehavens en industrie, een begin gemaakt met de wederinvoering der uitzonderingstarieven. België was er direct bij, toepassing der tarieven voor zijn havens te vragen. Het werd echter 1 December 1924, alvorens een aantal dezer tarieven ook voor Belgische havens van kracht werd verklaard, waar op 15 Dec. d.a.v. nog enkele aan werden toegevoegd.

Bijna tegelijk met België deed Nederland dezelfde aanspraken gelden.

„In het belang van een goede verstandhouding met den bevrienden Staat," aldus Dr. Giese, „dus uit zuiver politieke redenen, zagen de Duitsche Regeering en de Deutsche Reichsbahn zich tenslotte genoopt, een aanzienlijk deel¹⁾ der België toegestane uitzonderingstarieven ook aan Nederland toe te staan." Deze tarieven traden op 1 Januari 1925 in werking. Hierop is nu op 26 November II., na een krachtige actie van Nederlandsche zijde, de bekende belofte der Duitsche regeering tot gelijkstelling van Nederlandsche havens en die van derde landen gevolgd. Hoe zal deze nu nagekomen worden? Drie mogelijkheden ziet Dr. Giese:

- Nederland krijgt dezelfde voordeelen als België.
- België's voordeelen worden tot de Nederlandsche teruggebracht.
- Alle uitzonderingstarieven ten gunste van buitenlandsche havens worden door Deutschland ingetrokken.

Welke weg dient nu te worden ingeslagen?

Om op deze vraag een antwoord te geven stelt schr. eerst de vraag, welke de motieven voor de Deutsche zeehavenpolitiek zijn. Hoe komt het, dat Deutschland meer dan andere landen moet hechten aan de inrichting der tarieven ten gunste van zijn zeehavens? Hieromtrent merkt schr. op:

„Het antwoord op deze vragen is gelegen in de geografische gedaante van Deutschland. Deze brengt met zich, dat groote gebieden van Deutschland, en wel juist de economisch gewichtigste deelen van Deutschland, geografisch in de invloedssfeer van buitenlandsche havens, in het bijzonder van de Belgische en Nederlandsche havens, vallen. De gebieden der Rijnprovincie, welke links van den Rijn zijn gelegen, en van die aan den rechteroever een kleine maar buitengewoon gewichtige zone, verder Baden, Württemberg en de zuid-westelijke punt van Beyeren liggen geografisch wezenlijk gunstiger ten opzichte van de Belgisch-Nederlandsche havens, dan ten opzichte van de Deutsche zeehavens. En dit geografische voorkeurgebied der Belgisch-Nederlandsche havens verkrijgt nog daardoor een aanmerkelijke uitbreiding naar het Oosten, doordat daaraan ook de Rijnweg met zijn wezenlijk goedkoopere watervrachten ter beschikking staat.

Ondanks grootere afstanden langs den directen weg per spoor zijn derhalve b.v. zelfs de vrachten Rotterdam—München (afstand 861 KM.) in de normaalklassen A—C langs den gecombineerden spoor- en waterweg met overlading te Mannheim, niet onaanzienlijk lager dan de vrachten op den directen spoorweg Hamburg—München (809 KM.). Zoo dringt zich voor de Deutsche spoorwegen noodzakelijk de vraag op, of zij dit geweldige, economisch hoogst waardevolle Deutsche gebied zonder meer aan de buitenlandsche havens zullen overlaten of niet."

Deze vraag wordt ontkennend beantwoord, zoowel uit privaateconomische overwegingen als met het oog op de belangen van de Deutsche volkshuishouding, met name de bevordering van den bloei der Deutsche zeehavens en industrie.

Wat het eerste punt aangaat, de krachten het Dawesplan ingevoerde spoorwegwet eischt een bedrijfsvoering volgens „commercieele beginselen." Brengen deze uitzonderingstarieven met zich, dan kan Nederland, meent schr., daartegen dus geen bezwaar maken.

Overigens, zegt hij, doen de Nederlandsche spoorwegen niet anders, daar zij door het verlenen van alle soorten voordeelen een zoo groot mogelijk verkeer tot zich pogen te trekken. Hij wijst in dit verband op de zg. restitutietarieven.

Wat nu t.o.v. de tarieven in het belang der Deutsche volkshuishouding, waartegen, naar het schijnt, de Nederlandsche bezwaren vooral gericht zijn? Bestaat er voor Nederland reden zich te beklagen? Dr. Giese's antwoord luidt:

„Hierbij valt op te merken, dat het bij de invoering van zeehavenuitzonderingstarieven ten dienste der Duitsche volkshuishouding gaat om een vraag van zelfbeschikkingsrecht van iederen Staat voor zich, waarop vreemde staten niet het

¹⁾ Voor de vier belangrijke uitzonderingen wordt naar het artikel van den heer Schilthuis verwezen.

recht hebben invloed uit te oefenen. Maatregelen ter bevordering van de eigen, binnenlandsche volkshuishouding, zooals de invoering van zeehavenuitzonderingstarieven ten gunste der Duitsche zeehavens er een is, zijn uitsluitend onderworpen aan de Souvereiniteit van het betreffende land en mogen slechts vanuit de behoeften van dit land beoordeeld worden. Zij moeten op één lijn gesteld worden met maatregelen als b.v. de bouw van nieuwe spoorwegen, de aanleg van nieuwe of de verbetering van bestaande waterwegen in een land, maatregelen, die eveneens mogelijkerwijze geeigend zijn, de economische ontwikkeling van het binnenland ten nadeele van het buitenland te beïnvloeden zonder dat de vreemde staat deswege het recht heeft, bezwaren te maken of daarin ook maar een onvriendelijkheid zou kunnen zien.

Het valt overigens nauwelijks te overzien, waarheen het zou leiden, indien men dit standpunt wilde opgeven. Wanneer Duitschland thans aan Nederland voor het verkeer over de Nederlandsche havens de voordeelen zou willen toestaan, die Duitschland zijn eigen havens verleent, zouden toch ten slotte alle andere landen het recht hebben dezelfde aanspraken te doen gelden.

Kenmerkend is, dat zelfs het Verdrag van Versailles op geen ander dan het hier omschreven standpunt staat. Want al heeft ook het Versailler verdrag de Duitsche tariefhoogheid, in het bijzonder ook met betrekking tot de zeehavenuitzonderings-tariefpolitiek, op een wijze als dit tot dusverre tegenover geen enkelen staat ooit gebeurd is, beperkt, toch hebben de samenstellers het geboden geacht den geldigheidsduur dezer opgelegde verplichtingen tot vijf jaren te beperken.

Nog veel opmerkelijker is echter, dat Nederland zelf het recht van de bevordering van zijn eigen volkshuishouding door de inrichting der spoorwegtarieven in de ruimste mate voor zich opeischt. Van het begin van het spoorwegwezen af heeft de Nederlandsche Regeering het als haar taak gezien, op de inrichting der spoorwegtarieven Nederland uit te oefenen. Juist in de laatste jaren hebben de Nederlandsche spoorwegen een omvangrijk stelsel van uitzonderingstarieven en wel wezenlijk vanuit het gezichtspunt der bevordering van de volkshuishouding in het leven geroepen, waaronder ook een groot aantal, welke uitdrukkelijk ter bevordering van het verkeer over de Hollandsche zeehavens zijn ingericht en, geheel als bij ons, den invoer van grondstoffen en halfabrikaten en den uitvoer van binnenlandsche producten over de Nederlandsche zeehavens begunstigen. Hiertoe behooren b.v. de uitvoertarieven voor verschillende goederen (bariet, porceleinaarde, machines, olie enz.) voor kolen en cokes, voor halfabrikaten als jute, katoen, weefstoffen, voor levens- en voedermiddelen, voor petroleum en voor benzine. Daartoe behooren bovendien ook bijzondere zeehaven- of vooertarieven voor zendingen tusschen het buitenland en de Nederlandsche zeehavens en het is veelbetekenend, dat zich daaronder ook een tarief voor „goederen van alle soort” tusschen de Nederlandsche zeehavens en Duitschland, zoowel als de verder gelegen landen bevindt.

Wanneer niet reeds op zichzelf de invoering van uitzonderingstarieven voor de Duitsche zeehavens noodzakelijk zou zijn, dan zou zij in velerlei opzicht in ieder geval geboden zijn, om tegenover de concurrentietarieven der Nederlandsche spoorwegen een afweermiddel te stellen. Juist omdat Nederland zelf het instrument der zeehaventarieven in grooten omvang aanwendt, behoort het ook begrip voor den toestand, waarin Duitschland zich bevindt, te hebben.”

Vervolgens wijst schr. er op, dat de Duitsche spoorwegen Nederland toch in belangrijke mate zijn tegemoetgekomen, doordat zij *doorvoertarieven* tusschen Nederland eenerzijds en Tsjechoslowakije, Polen, Oostenrijk en Zwitserland anderzijds hebben ingevoerd.

„Toegefinen zij,” aldus gaat Dr. Giese recht, „dat hierbij de eigen behoeften van de Duitsche Reichsbahn medegesproken hebben; anderzijds is door dezen maatregel den Hollandschen havens de concurrentie in belangrijke verkeersgebieden zeer vergemakkelijkt, doordat hun een verdere belangrijke verkeersweg met ten deele gunstige vervoergelegenheden ter beschikking gesteld is.”

De toegang tot het achterland der Duitsche havens is hierdoor, ondanks de ernstige bedenkingen van deze laatste, wezenlijk vergemakkelijkt.

Ten slotte meent schr., dat Nederlands bezwaren zich maar weinig op de feiten baseeren, als hij nagaat, dat Rotterdam in 1925 Hamburg in tonnemaat is voorbijgestreefd, zoodat de Duitsche havens de Nederlandsche blijkbaar geenszins in hun concurrentievermogen of zelfs in hun levensvatbaarheid aantasten.

Ten opzichte van België's voorsprong vindt schr. eenige ongerustheid in Nederland begrijpelijk, daar

Antwerpen veel meer dan de Duitsche havens de de Nederlandsche beconcurrert. En hier komt hij dan tot zijn antwoord op de in den aanvang gestelde vraag.

„Gelukkig bestaat thans eindelijk de mogelijkheid, aan deze bevoordeeling der Belgische havens een einde te maken. De vijf jaren, waarvoor de bepalingen der artt. 325 en 326 van het Verdrag van Versailles golden, zijn op 9 Januari 1925 afgelopen. . . . Hierdoor bestaat thans de mogelijkheid, op ieder oogenblik de aan België toegestane zeehavenuitzonderingstarieven in te trekken, waarmede dan echter tegelijkertijd de intrekking van de aan Nederland toegestane uitzonderingstarieven zou moeten worden verbonden, om dan op hun beurt den Belgen geen aanleiding tot bezwaren te geven. Bij gelijktijdige intrekking van de toegestane uitzonderingstarieven vervalt ook voor Nederland alle grond om zich bezwaard te gevoelen en Nederland is dan in geen anderen toestand dan voor den oorlog, toen Duitschland een nog sterker uitgebouwd stelsel van zeehavenuitzonderingstarieven dan thans bezat, zonder dat Nederland daaraan deel had.

Dit is de eenige weg, om orde in de tariefbetrekkingen tusschen Duitschland en zijn beide Noord-Westelijke buurstaten te brengen. Het is echter ook de eenige weg, die voor de Duitsche zeehavens te dulden is.”

* * *

Het is gevaarlijk, teveel te willen bewijzen. Aan dit gevaar is Dr. Giese niet ontkomen.

Zijn hoofdargument is, dat Duitschland als soevereine staat vrij is, uitzonderingstarieven ter bevordering van den bloei zijner havens en van zijn geheele volkshuishouding in te voeren; en dat het buitenland zich niet op een rechtsgrond kan baseeren, wanneer het voor zijn havens op dezelfde voordeelen aanspraak maakt. Dit argument verdient de ernstige overweging van hen, die meenen, dat bij de onderhandelingen over het handelsverdrag tusschen Nederland en Duitschland meer had moeten worden verkregen dan gelijkstelling van de Nederlandsche havens met die van derde staten.

Intusschen dient te worden opgemerkt, dat door de uitbreiding der politiek tot gebieden buiten Duitschland middels doorvoertarieven — waarover hieronder nader — een beroep op de tariefhoogheid niet meer voldoende schijnt, daar het element der *unfaire concurrentie* hierdoor in veel sterkere mate naar voren komt dan wanneer de uitzonderingstarieven zich beperkten tot vervoeren, die in Duitschland aanvangen of eindigen.

Naast zijn hoofdargument stelt schr. nu andere. In de eerste plaats ontleent hij er een aan de tariefpolitiek der Nederlandsche Spoorwegen. De vergelijking gaat echter niet op. Het is toch voldoende bekend, dat bij de speciale tarieven der Nederl. Spoorwegen geen sprake is van een doelbewuste politiek ter bevordering van de economische ontwikkeling van Nederland, doch van een, aan privaateconomische overwegingen ontspruitende, in de allereerste plaats op de concurrentie met *binnenlandsche* waterwegen georiënteerde tariefpolitiek.

De Nederlandsche speciale tarieven missen dus vrijwel geheel het agressieve karakter der Duitsche Seehafenausnahmetarife, welke direct tegen buitenlandsche havens en trajecten zijn gericht. Het is ook onmogelijk, dat zij dit karakter geheel vertoonen, daar het parcours door Nederland in het algemeen relatief zoo kort is, dat door geen tariefsverlaging, die voor de spoorwegen acceptabel is, het verkeer zich over ons land zal verleggen.

Dit alles ziet Dr. Giese geheel over het hoofd en men leest dan ook met verbazing zijn conclusie, dat voor Duitschland in vele opzichten de uitzonderingstarieven reeds als afweermaatregel tegen de concurrentietarieven der Nederlandsche Spoorwegen noodig zouden zijn. Integendeel, afweermaatregelen zouden, indien zulks mogelijk ware, allereerst aan Nederlandsche zijde moeten worden getroffen. Dat uit een vergelijking van de tonnagescijfers van Rotterdam en Hamburg geen conclusies omtrent het concurrentievermogen dezer havens t. o. van elkaar kunnen worden getrokken, zooals schr. doet, behoort geen nader betoog.

Onvolledig en daardoor onjuist is voorts wat Dr. G. schrijft over de „welwillendheid” der Deutsche spoorwegen in zake de doorvoertarieven. De heer Schilthuis heeft uitvoerig uiteengezet, dat het doorvoerleide van Zwitserland naar Antwerpen wordt geële, doordat het voor Nederland geldende speciale Deutsche doorvoertarief te hoog is en dat ook de doorvoer uit Tsjecho-Slowakije en Oostenrijk de Nederlandsche havens zijn uitgeschakeld. Men staat hier tegenover wat men in zeker opzicht zou kunnen noemen: vrachtdumping — immers de heer Hines acht in zijn rapport, aan den Volkenbond uitgebracht, de mogelijkheid niet. uitgesloten, dat de Deutsche spoorwegen hun vrachtprestaties beneden kostprijs verkoopen.

De „tegemetaking” der Deutsche Spoorwegen is er dus naar en gevraagd mag worden, hoe Dr. Giese teengent kunnen schrijven, dat ons door deze tarieven de toegang tot het achterland der Deutsche havens wezenlijk vergemakkelijkt is. Het tegendeel is eerder het geval. En geldt het hier, althans ten deele, wel het natuurlijke achterland der Deutsche of soms van de Nederlandsche havens?

En nu Dr. Giese's advies. „Trek alle uitzonderings-tarieven ten bate van buitenlandsche havens in” luidt het.

In de eerste plaats schijnt dit niet mogelijk, zonder — men vergelijke de beschouwingen van den heer Schilthuis — doorvoeren van de Deutsche spoorwegen naar concurrende, buitenlandsche routes te verleggen. Doch gesteld al, men wilde dit offer brengen, wat is dan nog van dit advies te denken?

De bindende toezegging der Deutsche Regeering omtrent de gelijkstelling van Nederlandsche havens met die van derde staten is als een Deutsche concessie door onze Regeering aangekondigd. Mag men nu aannemen, dat de Deutsche Regeering haar belofte zou willen nakomen door wat zij blijkbaar als een concessie heeft voorgesteld te doen verkeeren in een directe benadeeling van Nederland? Wij genieten thans enkele van de voordeelen, welke den Duitschen havens zijn toegekend. Schaft men nu ter gelijkstelling van Nederland en België de uitzonderingstarieven voor buitenlandsche havens af, dan zouden wij ook deze weinige voordeelen moeten missen. Het is ondenkbaar, dat een dergelijke interpretatie bij het afleggen van haar belofte de heimelijke bedoeling der Deutsche Regeering zou zijn geweest.

Men kan niet bepaald zeggen, dat de uiteenzettingen van Dr. Giese bevorderlijk zijn, om in Nederland begrip voor het Deutsche standpunt te wekken. Zijn advies omtrent de uitvoering van de belofte der Deutsche Regeering tenslotte is in strijd met de goede trouw bij de nakoming van overeenkomsten. W.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

Een verdere daling in het indexcijfer der groothandelsprijzen gedurende Februari brengt het totaal op 41,30, hetgeen de laagste punt is sinds tien jaren bereikt. Er vond dus een netto-daling plaats van 50 punten, welke geheel het gevolg was van verlagingen in de weefstoffengroep, de overige wijzigingen waren alle per saldo iets in opwaartsche richting.

De veranderingen in de twee eerste groepen waren gering. Granen zijn meest iets lager, doch thee en boter zijn gestegen. Een aanzienlijk deel van de daling in de weefstoffengroep is toe te schrijven aan jute, welke met 22 punten is gedaald. Het voorstel, de productie te verminderen, is prijsgegeven door de Indian Jute Mills Association. Katoenprijzen zijn iets lager, daar zij gedurende de gehele maand gestadig afzakten, en Australische wol is tamelijk sterk gedaald. Zijde en hennep zijn ook lager. De eenige verandering van betekenis in de delfstoffengroep is een stijging in tin. In de diversengroep is een verdere daling in rubber meer dan te niet gedaan door een stijging in petroleum.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen Indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Dec. 1924	992	789½	1452	815½	805	4852	220,7
„ Dec. 1925	1001	769	1436½	780	786	4775	216,9
„ Mrt. „	959	746	1434	760½	780½	4680	212,7
„ Apr. „	944	724½	1362	743	776½	4550	206,8
„ Mei „	956	706	1261½	745	789½	4458	202,6
„ Juni „	885½	704½	1234	736	791	4351	197,8
„ Juli „	908	698	1274½	756	809½	4446	202,1
„ Aug. „	952	718½	1235½	748	796	4450	202,3
„ Sept. „	934	702½	1250½	752	788	4427	201,2
„ Oct. „	886	699½	1203½	749½	788½	4327	196,7
„ Nov. „	918½	704½	1174½	737½	787	4322	196,4
„ Dec. „	936½	679	1120	733	782½	4251	193,2
„ Jan. 1926	892½	694½	1117	726½	758½	4189	190,4
„ Febr. „	884	699	1058	736	762	4139	188,1

Deze wijzigingen in de afgelopen maand hebben de stijging boven het vooroorlogsniveau, vergeleken met einde Januari, van 63,3 tot 61,4 doen afnemen, hetgeen uit onderstaande tabel volgt.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	223	186	241	236
December 1919....	148	231	295	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
Februari 1925....	173	219	233	168	142	186,0
Maart „....	166	212	232	164	141	182,5
April „....	163	206	221	160	140	177,4
Mei „....	165	201	205	160	143	173,8
Juni „....	153	200	200	159	143	169,6
Juli „....	157	198	207	163	146	173,3
Augustus „....	164	204	200	161	144	173,5
September „....	161	199	203	162	143	172,6
October „....	153	199	195	159	142	168,7
November „....	159	200	191	161	142	168,5
December „....	162	193	182	158	141	165,8
Januari 1926....	154	197	181	156	137	163,3
Februari „....	153	199	172	158	138	161,4

Voorts laten wij hieronder nog volgen een overzicht der indexcijfers in eenige der voornaamste landen.

	Ver. Staten 1)	Frankrijk	Italië	Duitsch-land 2)	Zwitserland	Zweden	Nederland 3)	Japan
Novemb. 1913	100	100 ⁵	100	100 ⁵	100 ⁵	100	100	100
Hoogste 1920	206	358	438	...	...	367	392	214
	(272)	(591)	(679)	...	(325)	(366)	(297)	(322)
Decemb. 1923	151	458	577	140	183	160	154	(211)
Decemb. 1924	157	507	640	147	171	168	160	214
Februari 1925	161	515	660	146	170	169	158	210
Maart „	161	513	659	144	166	168	155	204
April „	156	512	658	142	163	163	151	202
Mei „	155	520	660	141	162	162	151	199
Juni „	157	542	683	143	161	161	153	200
Juli „	160	557	707	143	160	160	155	198
Augustus „	160	557	731	144	159	159	155	200
September „	160	555	721	145	158	157	155	201
October „	158	572	716	144	159	154	154	200
November „	158	605	712	144	157	155	154	197
December „	156	633	715	145	157	155	155	194
Januari 1926	...	634	708	143	156	153	153	...
Februari „	...	...	...	141	...	...	...	...

1) Bureau of Labour. 2) Frankfurter Zeitung. Sedert Januari 1924 gebaseerd op 100 artikelen in plaats van op 98.

3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53.

4) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 5) Midden 1914.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

„Doordat de daling in scheepsvrachten voor volle ladingen, schrijft „The Economist”, zich gedurende Februari onverzwakt voortzette, vertoont het vrachten-indexcijfer een verdere daling van 5,68 pCt., volgende op een daling van iets minder dan 4 pCt. in Januari.” Het totaalcijfer per einde Februari bedraagt

110,35 tegenover resp. 134,91 en 144,01 in de overeenkomstige maanden van 1925 en 1924. De bewegingen in de indexcijfers der verschillende groepen volgen uit onderstaande tabel.

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis. (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	000
(Gemidd.v.1913)	110,03	113,09	123,37	106,29	117,38	127,89	116,34
Febr. 1920	814,31	529,89	757,52	744,81	587,02	712,16	690,95
Dec. "	268,90	277,17	244,10	256,79	286,72	347,18	280,14
Dec. 1921	160,06	164,07	163,72	144,43	141,25	166,47	156,67
Dec. 1922	137,09	135,15	129,19	122,61	136,08	159,34	136,57
Dec. 1923	134,03	132,72	120,09	124,35	125,07	144,21	130,19
Dec. 1924	117,44	129,18	119,45	119,76	129,29	161,13	129,38
Febr. 1925	114,92	146,54	118,04	121,95	129,99	178,04	134,91
Maart "	116,34	130,81	110,41	116,99	118,42	151,33	124,05
April "	114,18	133,39	110,62	115,95	114,60	138,87	121,27
Mei "	109,86	124,85	110,97	108,43	105,16	126,41	114,28
Juni "	109,25	104,78	108,24	105,53	100,43	112,17	106,73
Juli "	119,02	111,96	113,42	106,15	94,43	117,51	110,41
Augustus "	107,22	113,46	110,79	112,24	99,14	126,41	111,54
Sept. "	103,22	117,25	109,09	113,38	101,83	140,65	114,24
October "	109,56	121,03	110,52	106,49	104,46	142,43	115,75
November, "	115,30	119,13	110,70	109,85	109,07	149,55	118,93
December, "	116,98	121,57	117,03	110,05	110,10	154,90	121,77
Januari 1926	115,92	114,12	116,10	119,58	102,78	133,53	117,00
Februari "	116,52	97,85	114,86	118,52	95,05	119,29	110,35

De veranderingen in het indexcijfer van elke groep en sub-groep over de afgelopen maand worden in de volgende tabel weergegeven, waarbij het gemiddelde vrachtenpeil gedurende 1898—1913 op 100 is gesteld.

	Indexcijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht...	126,61	+ 7,34
" " thuisvracht.....	132,26	- 3,22
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	145,69	+ 5,00
" " thuisvracht.....	103,63	+ 0,38
Noord-Amerika.....	97,85	- 16,27
Zuid-Amerika; uitgaande vracht.....	141,31	+ 12,74
" " thuisvracht.....	88,41	- 15,21
Indië; uitgaande vracht.....	136,84	- 2,11
" " thuisvracht.....	100,21	..
Het verre Oosten, enz.....	95,05	- 7,73
Australië.....	119,29	- 14,24

Zooals volgt uit bovenstaande cijfers was de afgelopen maand getuige van iets als een algeheele ineenstorting op de markten, afhankelijk, voor zover het „tramp"-booten betreft, van den uitvoer van granen naar Europa. De beperkte vraag naar uitgaande tonnage ging in de Noord-Amerikaansche, zoowel als in de Argentijnsche havens gepaard met een uitgesproken overmaat van schepen, gereed voor onmiddellijke belading, die zich in vele gevallen echter niet te voren van retourvracht hadden verzekerd. Deze fatale toestand in overzeesche uitvoercentra dwong de reeders hogere vrachten voor kolenladingen te vragen, in het bijzonder naar Zuid-Amerika, een voor de mijnindustrie hoogst betreurenswaardig feit.

(1913 = 100)

Maand	1923	1924	1925	1926
Januari.....	114,05	117,11	114,49	100,57
Februari.....	112,73	123,78	115,96	94,85
Maart.....	115,23	122,09	106,63	
April.....	115,45	117,22	104,24	
Mei.....	114,55	114,27	98,23	
Juni.....	106,82	108,62	91,74	
Juli.....	103,39	103,75	94,90	
Augustus.....	100,16	104,43	95,87	
September.....	103,04	110,50	98,19	
October.....	107,86	115,55	99,49	
November.....	111,21	112,76	102,23	
December.....	111,81	111,21	104,67	
Jaarl. gemiddeld.	109,69	113,44	102,22	

De verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde van 1913 blijkt uit de derde tabel.

Uit de tegenwoordige marktindices schijnt te volgen, dat een verdere daling in „tramp"-vrachten slechts afgewend kan worden door oplegging van tonnage op aanzienlijke schaal.

De Belastingdruk op de Inlandsche Bevolking van Nederlandsch-Indië.

Aangaande de beschouwingen van de commissie voor de herziening van het belastingstelsel over het rapport Meyer-Ranneft-Huender deelt „Aneta" het volgende mede:

De desiderata zijn gesplitst in twee groepen, Tot de eerste behooren die, waarvan de uitvoering onmiddellijk belangrijke bedragen zal vorderen. Tot de tweede behooren de wensche-lijkheden, waarvan de uitvoering niet dadelijk groote kosten met zich brengt.

De eerste groep omvat de volgende voorstellen:

1e. de afschaffing van het hoofdgeld op Java en Madoera.

De opbrengst van het hoofdgeld zou in dat geval met 12 miljoen dalen, naar raming.

2e. Gedeeltelijke opoffering van de opcenten op de inkomstenbelasting, die totaal 7,5 miljoen opbrengen.

Het tarief zou dan aldus worden herzien, dat de totaal-opbrengst met 3 miljoen zou verminderen.

3e. Afschaffing van de opcenten op de Europeesche verponding, tengevolge waarvan f 727.000 wordt prijsgegeven.

4e. Herziening van de inlandsche verponding, die dan f 200.000 minder zou bedragen.

In totaal zou de derving van inkomsten f 15.927.000 bedragen, doch daar de rapporteurs tevens voorstellen het invoerrecht op cigarettenpapier te verhoogen en daaruit een bate verwachten van f 3.500.000, zou de belastingopbrengst in totaal slechts met f 12.427.000 dalen.

Hierbij wordt buiten beschouwing gelaten, dat bij de afschaffing van het hoofdgeld een bedrag van f 960.000 aan collecteloon minder wordt uitbetaald, daar de commissie in het midden wenscht te laten of de dessabesturen voor derving van dit collecteloon schadeloos moeten worden gesteld.

Tot de tweede groep behoort een aantal voorstellen, waarvan de voornaamste de landrente betreffen.

De werking van verschillende onderdeelen der belasting behoeft dringend verbetering.

In afwachting van de resultaten daarvan beveelt de commissie een vasten aftrek van 10 picol per bouw bij de bepaling van de belastbare opbrengst vast te stellen voor alle gronden met een minimum belastbare opbrengst van f 2 per bouw.

3e. Opheffing van het thans bestaand maximum van f 20 per bouw voor droge gronden.

4e. Het betrekken van den landrentediens bij afschrijvingen wegens oogstmislukking.

5e. Centrale vaststelling van den paddiprijs.

6e. Vrijstelling van deelhouders van de inkomstenbelasting.

Voor wat betreft de inkomstenbelasting beveelt de commissie het volgende aan:

1e. Een onderzoek naar den achterstand bij de inning is noodzakelijk.

2e. Vereenvoudiging van de regeling van het verhalen van achterstallige belastingen van arbeiders door tusschenkomst van de ondernemers.

3e.) Inning van de belasting van ambtenaren door inhouding op hun bezoldiging.

4e.) Inverwijldere regeling voor opleiding van hogere ambtenaren bij den belastingdienst.

De commissie acht voorts verlaging van het pandhuistarief zoodra de financieele toestand dit toelaat, wenschelijk.

Ten aanzien van de personeele belasting stelt de commissie voor afschaffing te overwegen van de grondslagen paarden en rijtuigen.

Nog wenscht de commissie een regeling van den kinder-aftrek.

Tenslotte acht zij een afzonderlijk onderzoek naar het vraagstuk der dessa-lasten noodzakelijk.

Blijkens het verslag van de commissie is thans in bewerking een herziening van het tarief van invoerrechten.

De financieele consequenties daarvan zijn eerst over eenige maanden te overzien, in verband met de omstandigheid, dat de verzameling en verwerking van het statistisch materiaal volgens den nieuwen opzet tijd vordert.

Van de herziening der indirecte lasten hangt onder meer af hoever men zal kunnen gaan met de verlaging van de directe heffingen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discount rates for various banks and locations including Amsterdam, London, Berlin, and others.

OPEN MARKT.

Table showing open market exchange rates for various locations like Amsterdam, London, Berlin, and New York.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various locations like London, Berlin, Paris, and Brussels.

Table of exchange rates for various European cities including Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, and Madrid.

Table of exchange rates for Stockholm, Copenhagen, Oslo, Helsingfors, Buenos Aires, and Montreal.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates in New York for London, Paris, Berlin, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various locations like Alexandria, Athene, Bangkok, Budapest, etc.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS

Table showing silver and gold prices for various dates and locations.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Table showing the financial status of the national treasury, including income and expenses.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table showing the floating debt of the Netherlands-Indies, including various types of bonds and loans.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 8 Maart 1926.

Activa.			
Binnenl. Wis- (Hfdbk. f 60.051.600,99 sels, Prom., Bijbnk. " 13.402.200,56 enz. in disc. Ag. sch. " 24.786.709,30	f	98.240.510,85	
Papier o. h. Buitenl. in disconto		—	
Idém eigen portef. . . . . f 191.106.013,—			
Af-Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. " —		191.106.013,—	
Beleeningen (Hfdbk. f 44.589.173,08 incl. vrsch. Bijbnk. " 10.718.089,97 in rek.-crt. Ag. sch. " 67.893.416,44 op onderp. f 123.200.679,49			
Op Effecten . . . . . f 122.140.679,49			
Op Goederen en Spec. " 1.060.000,—		123.200.679,49	
Voorschotten a. h. Rijk		10.811.031,61	
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud . . . . . f 50.514.535,—			
Muntmat., Goud . . . . . " 379.930.283,90			
	f	430.444.818,90	
Munt, Zilver, enz. . . . . " 25.457.824,86			
Muntmat., Zilver		—	
Effecten		455.902.643,76	
Belegging Res.fonds. f 6.482.856,29			
id. van 1/5 v. h. kapit. " 3.984.372,08		10.467.228,37	
Gebouwen en Meub. der Bank		5.171.000,—	
Diverse rekeningen		35.734.375,07	
	f	930.633.482,15	
Passiva.			
Kapitaal . . . . . f 20.000.000,—			
Reservefonds . . . . . " 6.483.597,96			
Bijzondere reserve . . . . . " 12.000.000,—			
Bankbiljetten in omloop		834.753.245,—	
Bankassignatiën in omloop		501.438,86	
Rek.-Cour. { Het Rijk f —			
saldos: { Anderen " 38.694.104,20		38.694.104,20	
Diverse rekeningen		18.201.096,13	
	f	930.633.482,15	
Beschikbaar metaalsaldo . . . . . f 280.604.755,76			
Op de basis van 2/5 metaaldekking		105.814.998,15	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. " 1.403.023.775,—			
Voornaamste posten in duizenden guldens.			

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
8 Mrt. '26	430.445	25.458	834.753	39.196	280.605	52
1 " '26	430.773	26.018	850.790	43.421	277.415	51
22 Febr. '26	431.647	26.372	818.406	77.090	278.385	51
15 " '26	432.826	26.243	829.509	79.051	276.820	50
8 " '26	435.211	25.851	839.915	78.165	276.944	50
1 " '26	436.253	25.692	865.386	66.024	275.096	50
9 Mrt. '25	504.484	20.333	900.867	54.947	333.285	55
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schat-kist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buiten-land	Diverse rekeningen 2)
8 Mrt. 1926	98.241	26.000	123.201	191.106	35.734
1 " 1926	91.354	14.000	140.401	191.060	40.914
22 Febr. 1926	82.302	6.000	120.910	203.012	58.714
15 " 1926	82.984	6.000	118.549	235.203	40.011
8 " 1926	80.349	—	124.337	238.741	47.132
1 " 1926	83.481	—	136.270	247.443	41.593
9 Mrt. 1925	102.798	5.000	151.462	121.205	81.404
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
23 Jan. 1926	1.015	1.582	897	939	386
16 " 1925	1.005	1.589	865	952	366
9 " 1925	1.005	1.721	818	945	381
2 " 1925	1.005	1.779	769	954	410
24 Dec. 1925	1.011	1.615	836	963	469
24 Jan. 1925	1.086	1.494	924	1.044	433
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
27 Feb. 1926	243.250		338.000	65.500	162.550
20 " 1926	243.500		340.000	65.000	162.500
13 " 1926	234.250		345.500	64.500	161.250
6 Feb. 1926	202.723	39.454	346.836	57.438	162.049
30 Jan. 1926	201.725	39.769	345.048	57.877	161.653
23 " 1926	199.495	39.143	348.938	49.900	159.605
16 " 1926	199.515	38.684	353.419	49.288	158.350
28 Feb. 1925	133.646	51.285	272.598	70.235	117.232
1 Mrt. 1924	154.775	64.297	258.138	84.863	151.264
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
27 Feb. 1926		110.450		***	60
20 " 1926		108.880		***	60
13 " 1926		114.370		***	59
6 Feb. 1926	8.166	19.972	52.765	83.542	60
30 Jan. 1926	8.029	21.423	56.904	78.517	60
23 " 1926	8.075	24.464	56.631	76.721	60
16 " 1926	10.618	22.295	55.382	80.003	59
28 Feb. 1925	19.557	17.670	54.596	73.316	54
1 Mrt. 1924	34.746	19.922	70.571	24.067	64
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 2/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
3 Maart 1926	145.551	141.721	287.033	56.250	235.558
24 Febr. 1926	144.493	141.138	284.179	56.250	232.669
17 " 1926	144.671	140.448	284.784	56.250	233.377
10 " 1926	144.557	141.092	286.360	56.250	235.066
3 " 1926	144.513	141.954	287.345	56.250	235.988
27 Jan. 1926	144.205	141.503	286.246	56.250	234.864
4 Maart 1925	128.611	124.827	284.019	27.000 ²	234.607
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. 1)
3 Mrt. '26	38.015	76.274	13.546	106.038	23.580	19%
24 Febr. '26	38.243	79.056	16.065	106.176	23.105	18 1/2%
17 " '26	43.782	80.884	23.583	106.918	23.972	18 3/4%
10 " '26	43.947	77.686	17.887	108.813	23.215	18 3/10%
3 " '26	43.002	73.336	13.768	106.737	22.309	18 1/2%
27 Jan. '26	45.578	73.956	22.538	101.333	22.452	18 1/8%
4 Mrt. '25	43.607	80.049	9.825	119.105	23.535	18 1/4%
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 3/8%

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits. 2) Gouddekking.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. ajd. Staat	Schat-kistbil-jetten 1)	Wissels
4 Mrt. '26	5.548	1.864	329	571	35.700	5.274	4.251
25 Febr. '26	5.548	1.864	329	577	34.500	5.253	3.372
18 " '26	5.548	1.864	327	571	34.600	5.253	3.137
11 " '26	5.548	1.864	325	570	34.650	5.243	3.044
4 " '26	5.548	1.864	325	567	35.100	5.227	4.355
5 Mrt. '25	5.546	1.864	306	573	21.900	4.942	6.467
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Rekg. Staat
4 Mrt. '26	13	4	2.453	52.065	2.836	9
25 Febr. '26	10	4	2.463	50.991	2.960	53
18 " '26	16	4	2.498	50.962	2.869	9
11 " '26	14	4	2.550	51.089	2.823	29
4 " '26	14	4	2.487	51.471	3.100	31
5 Mrt. '25	24	8	2.998	40.887	2.105	10
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

1) In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staata. buitenl. regeeringen.

DUITSCHÉ RIJKSBANK.

Voornaamste posten in millioenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
27 Febr. 1926	1.382,4	190,4	460,8	1.346,0	25,1
23 " 1926	1.361,4	174,5	419,2	1.266,1	5,1
14 " 1926	1.307,2	168,0	432,4	1.320,8	9,3
7 " 1926	1.255,6	143,0	418,5	1.411,3	5,1
30 Jan. 1926	1.255,0	143,0	418,3	1.464,4	10,9
28 Febr. 1925	907,3	207,3	302,4	1.737,2	90,2
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Door Rijksh. geherdisc.
27 Febr. 1926	234,2	783,3	2.822,3	585,9	613,7	484,2
23 " 1926	233,9	841,9	2.317,3	1.002,6	625,7	508,7
14 " 1926	233,9	784,1	2.419,9	872,6	605,0	518,3
7 " 1926	233,8	779,0	2.563,1	765,3	570,6	500,9
30 Jan. 1926	233,6	608,7	2.648,8	578,7	543,8	520,5
28 Febr. 1925	112,1	1.683,6	2.106,2	917,5	1.517,0	500,1
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 27, 23, 14, 7 Febr., 30 Jan., resp. 251,3; 353,7; 290,6; 219,5; 139,1 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in millioenen francs.

Data	Metaal incl. buit-entl. salaf	Beleening van prom.-d. provincien	Binnenlandsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Staat	Rekg. Crt. Particulieren
4 Mrt.'26	396	480	904	584	5.200	7.507	14	86
25 Feb.'26	396	480	984	475	5.200	7.415	59	103
18 " '26	395	480	1.046	489	5.200	7.364	—	289
11 " '26	395	480	1.063	559	5.200	7.450	36	254
4 " '26	395	480	1.059	574	5.200	7.467	9	277
28 Jan.'26	395	480	1.125	561	5.200	7.462	20	324
5 Mrt.'25	378	480	1.341	431	5.200	7.611	171	167

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
17 Feb.'26	2.789,3	1.443,0	150,9	538,4	301,6
10 " '26	2.794,9	1.484,9	144,4	533,4	300,5
3 " '26	2.791,9	1.496,4	147,3	487,8	302,3
27 Jan.'26	2.801,2	1.561,1	152,1	448,6	295,4
20 " '26	2.814,8	1.566,2	152,1	453,2	305,9
13 " '26	2.799,0	1.522,1	150,8	505,8	327,4
18 Feb.'25	2.905,3	1.752,1	139,9	342,5	311,7

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
17 Feb.'26	334,5	1.661,1	2.326,5	118,9	69,9	73,7
10 " '26	333,2	1.667,8	2.296,1	118,4	70,5	74,2
3 " '26	349,8	1.662,5	2.282,5	118,1	70,7	74,5
27 Jan.'26	365,1	1.667,3	2.272,2	118,3	71,1	75,0
20 " '26	370,0	1.692,0	2.298,3	118,2	70,5	74,4
13 " '26	368,8	1.733,3	2.325,0	117,3	68,9	72,7
18 Feb.'25	378,2	1.698,9	2.257,1	113,5	73,4	77,0

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Aantal banken	Discontoes en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
10 Feb.'26	716	14.006	5.490	1.664	18.683	5.406
3 " '26	717	13.976	5.478	1.635	18.641	5.404
27 Jan.'26	717	13.949	5.477	1.640	18.620	5.385
20 " '26	718	14.024	5.445	1.671	18.750	5.375
13 " '26	718	14.054	5.435	1.694	18.805	5.363
11 Feb.'25	739	13.115	5.432	1.651	18.131	4.925

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 8 Maart 1926.

Van twee zijden is gedurende de achter ons liggende berichtsweek voor de internationale fondsenmarkten een schok van beteekenis gekomen. Eén werd veroorzaakt door de heftige daling aan de beurs van New York, de andere door het hoogst onverwachte aftreden van het kabinet Briand in Frankrijk. Toch is het opvallend welk een betrekkelijk geringe opwinding door deze voorvallen is veroorzaakt buiten de beurzen, welke onmiddellijk hierbij betrokken zijn geweest. De ontwikkeling van de fondsenmarkten in de jaren na den oorlog heeft voortdurend sterker in locale richting plaats gevonden. Daarentegen zijn in de direct betrokken centra de omzetten, zoowel als de koersverschillen zeer groot geweest, terwijl de stemming min of meer nerveus is geworden. Vooral te New York is dit opvallend geweest. De aanleiding tot de scherpe daling werd gevonden in het niet goedkeuren door de interstate Commerce Commission van de z.g. „Nickel Plate fusie”. De oorzaak moet echter worden gezocht in de zeer eenzijdige positie, welke de markt reeds gedurende langen tijd had ingenomen — waardoor een baisse-aanval met succes kon worden uitgevoerd — voorts in de overtuiging, dat het thans geldende prijsniveau van verschillende goederen niet gehandhaafd zal kunnen worden, in een nauwkeuriger selectie door de banken bij het verstreken van credit, enz. Nadat twee dagen lang de daling groote verwoestingen had aangericht, kon een herstel plaatsvinden, dat echter voor verschillende fondsen slechts ten deele de geleden verliezen heeft kunnen goedmaken.

Te Parijs heeft het aftreden van het ministerie en de dientengevolge ingetreden scherpe rijzing van de buitenlandse wisselkoersen het gewone gevolg gehad. Buitenlandse aandelen zijn krachtig gestegen, binnenlandse obligaties werden ruim aangeboden. De koersverschillen zijn des te grooter geworden, omdat het aftreden van Briand een volkomen verrassing is geweest.

Te Berlijn hebben zoowel de ministercrisis in Frankrijk als de gebeurtenissen in New York uit den aard der zaak wel indruk gemaakt, doch deze was niet zoo groot, dat een belangrijke daling in het leven werd geroepen. Integendeel heeft de opgewekte stemming, welke de gansche berichtsperiode heeft gekenmerkt, vrijwel tot het einde stand kunnen houden. Toch zijn de voordeelige koersverschillen niet van grooten omvang geworden. Het sterkst hebben geprofitteerd aandelen in scheepvaartondernemingen, in bouwbedrijven en kalifondsen. Ook Gelsenkirchen bleken gevraagd in verband voornamelijk met aankopen voor buitenlandse — naar men beweerd ook voor Hollandsche — rekening. De fondsen der Rhein Elbe Union waren iets zwakker als gevolg van de teleurstellende dividendvoorstellen. Van de overige beursafdeelingen dienen Amerikaanse spoorwegaandelen, in het bijzonder aandelen Canadian Pacific en Baltimore, te worden genoemd, welke gezocht waren in verband met geruchten, volgens welke het Deutsche eigendom in de Vereenigde Staten binnen afzienbaren tijd zou worden teruggegeven.

De markt te Londen heeft bijna geen weerspiegeling gegeven van de daling in New York. In den loop der laatste jaren is het directe verband met de New Yorksche fondsenmarkt veel losser geworden, dan vóór den oorlog het geval was. Zoo is het te verklaren, dat slechts zeer enkele fondsen onder den indruk van de daling in New York zijn gekomen. Over het algemeen is de belangstelling voor de aandelenmarkt gering geweest. Grooter was die voor beleggingsfondsen, waarbij op te merken viel, dat de in de achter ons liggende dagen aan de markt gebrachte nieuwe uitgaven bijna alle een goed onthaal hebben gevonden.

Tenzent is de beleggingsafdeeling beïnvloed door de lichte verhooging van de geldkoersen. Toch vielen er geen realisaties van beteekenis op te merken. Van de buitenlandse soorten waren in den aanvang Mexicaansche obligaties vrij goed gevraagd om in het verder verloop iets in koers te dalen. 6% Ned. Werk. Schuld 1922: 107¹/₁₀, 106⁷/₈, 106⁵/₈; 4¹/₂% Ned. Werk. Schuld 1917: 99¹¹/₁₀, 99¹/₂, 99³/₈; 7% Ned.-Indië: 101⁷/₈, 101³¹/₃₂, 101⁷/₈; 5% Mexico-Goud 1899 £ 20—100: 41, 42, 40¹/₂, 41; 5% Brazilië 1903 £ 100: 82¹/₂, 81¹/₂, 80¹⁵/₁₆; 8% Sao Paulo: 104³/₈, 104¹/₈, 104³/₈.

De verschillende aandelenafdeelingen zijn wel eenigszins onder den indruk geweest van de reactie te New York, doch meestentijds hebben toch de factoren, welke in onmiddellijk verband stonden met de desbetreffende rubrieken, den doorslag gegeven. Zoo was de rubberafdeeling zeer onregelmatig als gevolg van de op- en neergaande bewegingen van het product op de markten van Londen en New York. Ook werkte op sommige dagen eenigszins remmend de overtuiging, dat de voorraden langzamerhand een stijgende richting zouden aantoonen. Per saldo echter is er eenige verbetering ingetreden. Amsterdam Rubber: 337³/₄, 330¹/₂, 341¹/₈; Deli-Batavia

Rubber: 230, 226, 233³/₄; Hessa Rubber: 446¹/₈, 436, 454, 461; Java Caoutchouc: 206¹/₂, 209⁷/₈, 213; Kali Telepak: 339, 330, 348¹/₂; Ned.-Ind. Rubber en Koffie: 323, 325, 232¹/₂; R'dam Tapanoeli: 162, 157¹/₂, 164¹/₂; Serbadjadi: 350, 347, 360; Sumatra Caoutchouc: 290, 282, 297; Sumatra Rubber: 362¹/₂, 335¹/₂, 358, 353; Tjiboem Tjipongpok: 215, 216, 220.

De *tabaksmarkt* daarentegen heeft enkele koersverschillen te aanschouwen gegeven, welke in het nadeel van de betrokken fondsen zijn geweest. Vooral op den laatsten beursdag is deze neergaande tendens scherper tot uiting gekomen. De makelaarstaxaties voor de eerste Sumatra inschrijving waren toen bekend en deze hebben op de beurs geen opgewekten indruk gemaakt, hoewel het bekend is, dat deze schattingen in de meeste gevallen met 100 en meer procenten worden overschreden. Arendsburg: 515, 500, 496; Besoeki Tabak: 234, 225, 221; Deli Batavia Mij.: 405, 399, 393¹/₂; Deli Mij.: 395¹/₄, 383, 378; de Oostkust: 225, 219, 218¹/₂; Senembah: 486, 479¹/₂, 475¹/₂.

De *suikermarkt* was over het algemeen opgewekt van toon, waarbij aandeelen Handelsvereniging „Amsterdam” weder de leiding hebben genomen. Wel is waar bleven de koersverschillen klein, doch de grondtoon was gedeceerd vast te noemen. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 165³/₄, 164, 162¹/₄; Handelsverg. Amsterdam: 638¹/₂, 633³/₄, 644¹/₂; Java Cultuur Mij.: 335¹/₄, 331¹/₂, 338³/₄; Moorman: 460, 440, 455; Ned.-Ind. Suiker Unie: 223³/₄, 222, 223³/₄; Poerworedjo: 106¹/₂, 106³/₄, 107; Tjepper: 630, 628, 635, 640; Tjoekir: 480, 460, 470; Watoetoelis Poppoh: 670, 681, 683.

*Petroleum*aandeelen hebben een grillig verloop gehad. Aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij werden eenerzijds beïnvloed door de daling te New York, anderzijds door den stijgenden koers van het Fransche betaalmiddel. Tegen het einde der berichtperiode, toen de reactie in de Unie uitgewerkt scheen te zijn en dus uit dien hoofde reeds eenige verbetering in den koers van het hoofdfonds was ingetreden, werden aandeelen Koninklijke bovendien gesteund door de daling van den franc. Er kon dus een voordeelig koersverschil, vergeleken bij het einde van de vorige berichtperiode, worden behaald. Van de overige petroleum-aandeelen werden aandeelen Peudawa weder tot hoogere koersen uit de markt genomen, hoewel het hoogste punt niet kon worden behouden. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 373, 364¹/₂, 377; Gec. Holl. Petr. Mij.: 186, 193, 187¹/₂; Kon. Petr. Mij.: 395³/₄, 396³/₄, 397³/₄; Perlak Petroleum: 81, 82, 79³/₈, 82¹/₂; Peudawa Petroleum: 54, 59, 56¹/₄, 57⁵/₈.

*Scheepvaart*aandeelen waren zoo goed als verwaarloosd met een tendens, welke naar omlaag was gericht, in verband met den ongunstigen toestand op de vrachtenmarkt, zooals die ook in de indexcijfers tot uiting is gekomen. Holland-Amerika Lijn: 47¹/₂, 47³/₄, 47¹/₂; Java-China-Japan Lijn: 120¹/₂, 120; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 78³/₈, 77¹/₂, 77¹/₄; Ned. Scheepvaart Unie: 167, 165¹/₂, 166¹/₂; Stoomvaart Mij. Nederland: 171, 173, 172.

Van *mijnaandeelen* is de aandacht gevallen op aandeelen Redjang Leborg, welke plotseling een scherp koersherstel konden behalen, in verband met geruchten, volgens welke een bevredigend dividend over het afgelopen boekjaar zou worden uitgekeerd. Deze tendens heeft zich echter niet ten volle kunnen handhaven. Alg. Exploratie Mij.: 132¹/₄, 134¹/₂, 129³/₈; Billiton 1e Rubriek: 666, 660, 658, 660; Redjang Leborg: 284¹/₂, 271, 302¹/₂, 289; Singkep Tin Mij.: 281, 275¹/₂, 280.

De afdeling voor *bankaandeelen* was rustig, doch op een iets lager peil. Amsterdamsche Bank: 167, 166, 165; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 79, 78¹/₂; 80¹/₂; Javasche Bank: 340, Koloniale Bank: 193¹/₄, 191, 191¹/₄; Ned. Ind. Handelsbank: 159¹/₄, 156, 158; Ned.-Handel Mij.: C. v. A.: 148¹/₂, 147¹/₂; R'damsche Bankvereniging: 73, 72³/₄, 72; Twentsche Bank: 139, 138, 139.

Aandeelen in *binnenlandsche industriële ondernemingen* bleken eenigszins op den achtergrond te zijn gedrongen. De meeste omzetten vonden nog plaats in aandeelen Jurgens, welke zich op een vrijwel onveranderd niveau konden houden en in aandeelen in kunstzijdeondernemingen, waarin een lichte reactie aan den dag is getreden. Centrale Suiker Mij.: 130, 130⁷/₈, 132⁵/₈; Constructie Werkplaats v/h. Du Croo & Brayns: 60, 70, 52¹/₂, 55; Hollandische Kunstzijde Industrie: 130, 128, 129³/₈; Jurgens: 163⁵/₈, 162⁷/₈, 162⁵/₈; Maekubee: 145, 140³/₄, 143¹/₂, 145¹/₂; Ned. Kunstzijdefabriek: 320¹/₈, 314, 319¹/₂; Philips Gloeilampenfabriek: 379, 370¹/₄, 375, 370.

De *Amerikaansche afdeling* heeft zich uit den aard geheel naar de aanwijzingen van Wallstreet gedragen. De omzetten waren aan onze beurs vrij groot, doch waar de meeste houders van Amerikaansche fondsen zich reeds vroeger van hun bezit hebben ontdaan, ontstond hier geen groote ongerustheid. Anaconda Copper: 93¹/₄, 89¹/₄, 95¹/₂, 94¹/₈; Studdebaker: 58³/₄, 57¹/₂ (ex div.), 57¹/₂; United States Steel Corp.: 125¹/₄, 127, 125³/₄; Atchison Topeca: 128³/₄ (ex div.), 127³/₄.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

9 Maart 1926.

Ook de afgelopen week heeft geen verlevendiging gebracht van de zaken in t a r w e. De vraag in Europa blijft algemeen teleurstellend, niettegenstaande de verschepingen betrekkelijk klein zijn. De klachten over verminderende consumptie blijven voortduren en ontegenzeggelijk blijft de handel op het Continent onder invloed van de groote hoeveelheden rogge, die nog steeds, aanwezig zijn. De termijnmarkt te Buenos Aires blijft dan ook nog langzaam dalen, terwijl in Noord-Amerika de fluctuaties betrekkelijk gering zijn, doch ook hier zijn de slotkoersen op 8 Maart lager dan een week geleden.

Niettegenstaande verschillende berichten van den nieuwen oogst in de Staten minder gunstig zijn (o.a. dat er zeer koud weer verwacht werd, terwijl er geen sneeuwbedekking is), schijnt men toch per saldo deze berichten niet zoo ernstig op te vatten en het feit, dat de pariteit van den prijs te Chicago zooveel hooger is dan die van Liverpool, maakt toch in zooverre indruk, dat de haussiers niet durven in te grijpen. Bovendien stond de markt eenigszins onder den invloed van de slechte effectenmarkt te New York.

De verschepingen naar niet-Europeesche landen waren wederom iets ruimer, doch zijn nog niet van zoodanigen omvang, dat Europa angst voor een tekort behoeft te krijgen.

Wat r o g g e betreft, moet vermeld worden, dat het aanbod van Poolsche rogge wel verminderd is en dat hoogere prijzen betaald zijn; toch is de handel nog niet bijzonder levendig en voor de voorraden Russische rogge is moeilijk een goede prijs te maken. Rusland zelf biedt geen rogge aan. Door de daling van de prijzen in Noord-Amerika komt Noord-Amerikaansche rogge nu meer in aanmerking voor Europa, doch voorloopig hebben de zaken zich bijna uitsluitend beperkt tot Scandinavië. Het is evenwel niet onwaarschijnlijk, dat spoedig wat meer Noord-Amerikaansche rogge ook naar andere landen van het Continent verkocht zal kunnen worden.

De m a i s-prijzen zakten aanvankelijk nog verder in, doch nadat Londensche speculanten al bijzonder lage prijzen hadden aangenomen, zoowel voor stoomende partijen, als op aflading voor la Plata mais van den nieuwen oogst, trad er een kentering in, vooral toen het Continent in casu voornamelijk Rotterdam, verschillende ladingen opnam. De stemming is ten slotte vrij vast geworden, wat ook wel verklaard kan worden door een scherpe vermindering der verschepingen, die zelfs kleiner waren dan een jaar geleden; aangezien het prijsniveau dit jaar zooveel lager is, gaven deze cijfers wel reden tot nadenken.

Wat den nieuwen oogst van Plata mais betreft, de berichten blijven nog steeds gunstig en een niet-officieele schatting noemt het cijfer van 9 miljoen ton. Wij kunnen in deze schatting niet veel meer zien dan een gissing, die eenvoudig hierop berust, dat de uitzaai groot geweest is en de omstandigheden voor de ontwikkeling van den oogst gunstig waren. Ontegenzeggelijk wordt dus een groote oogst verwacht en al zeer spoedig kunnen de eerste afladingen verwacht worden. Er zal dus dezen zomer waarschijnlijk meer Plata mais in Europa aankomen dan een jaar geleden, terwijl bovendien de Balkanlanden een zeer veel grooter surplus hebben, waarvan reeds een aanmerkelijk deel verkocht is. Vooral ons land heeft veel Joegoslavische mais gekocht en waar de kwaliteit nog niet goed is, willen de verschepers liever hun contracten nog wat uitstellen en hebben er zelfs verschillende terugkopen plaats gevonden. In vergelijking met verleden jaar moet men wat de toekomst betreft, rekening houden met het feit, dat Zuid-Afrika waarschijnlijk voorloopig niet zal exporteerden. De minder goede oogst daar alsook de slechte prijzen in Europa zullen dit vrijwel onmogelijk maken. Noord-Amerika blijft nog steeds mais offereeren en de stemming daar is niet bijzonder vast. Ofschoon de aanvoeren wel waren verminderd, is toch de zichtbare voorraad weer toegenomen en men heeft nog steeds aan de zeehavens een hoeveelheid mais, die geëxporteerd worden moet. Bij eenigszins stijgende prijzen zullen dus zeker de verschepingen van Noord-Amerika weer toenemen.

G e r s t. In dit artikel is iets meer handel geweest; o.a. werd een lading Russische gerst naar Engeland verkocht, die later wederom in Duitschland geplaatst werd. Bij de verschepingen verrassen buitengewoon groote verschepingen van Rusland. Van Noord-Amerika werd slechts zeer weinig afgeladen en de handel in Noord-Amerikaansche gerst is dan ook zeer klein. De Russische voorraden in Rotterdam zijn aanmerkelijk geslonken, maar de grootere verschepingen maken de toekomst onzeker.

In den markttoestand van h a v e r kwam weinig verandering. In Noord- zoowel als in Zuid-Amerika brokkelden de prijzen iets af.

Tot ons leedwezen ontbreekt ons de ruimte voor het afdrukken van den staat.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week zeer kalm gestemd. Er zijn voorloopig voldoende voorraden om in de consumptie behoeften te voorzien.

In Amerika brokkelden prijzen dan ook af, hetgeen uit onder-volgende cijfers blijkt:

	Sp. C.	Mrt.	Mei	Juli	Sept.
Slot voorafgaande week	4.14	2.38	2.49	2.60	2.71
Opening verslagweek	4.14	2.36	2.49	2.59	2.71
Slot verslagweek	4.08	2.31	2.42	2.53	2.64

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 79.000 tons, de versmeltingen 67.000 ton (tegen 76.000 tons) en de voorraden 117.000 tons.

In Cubasuiker kwamen slechts kleine dagelijksche afdoeningen tot dalende prijzen tot stand, daar Raffinadeurs in de V.S. blijkbaar goed voorzien zijn. Er werd ongeveer 2.34 d.c. c. & fr. New York betaald, terwijl voor deze positie de prijs naar Europa ongeveer sh. 11/4½ bedroeg.

De C u b a-statistiek is als volgt:

	1926 Ton	1925 Ton	1924 Ton
Weekontvangsten tot 27/2 ..	191.462	193.325	165.789
Totaal sedert 1/12—27/2	1.501.924	1.564.238	1.321.872
Werkende fabrieken	174	178	174
Weekexport 27 Febr.	85.414	100.663	135.161
Totale exp. sed. 1/1 tot 27/2	817.662	940.580	883.914
Totale voorraad 27 Febr. ...	684.263	623.658	437.958

In Engeland verlaagden Raffinadeurs deze week den prijs voor prompte levering met 6 d. en voor levering op termijn met 3 d.

Naar verluidt, verwacht men in Frankrijk binnenkort eene verhooging der invoerrechten met 30%; eenige zekerheid omtrent de juistheid van dit bericht werd echter nog niet verkregen.

In Duitschland is na een voorloopige overeenkomst tusschen de Raffinadeurs en fabrikanten de vorming van een syndicaat te verwachten, ten gevolge waarvan met geregeld aanbod van suiker voor export moet worden rekening gehouden. De hoeveelheid voor deze campagne zal voorloopig ongeveer 120.000 tons bedragen.

De zichtbare voorraden zijn volgens C z a r n i k o w:

	1926 Tons	1925 Tons	1924 Tons
Duitschland 1 Febr.	1.143.000	846.000	890.000
Tsjecho-Slowakije 1 Febr. ..	900.000	694.000	501.000
Frankrijk 1 Febr.	425.000	488.000	253.000
Nederland 1 Febr.	236.000	189.000	128.000
België 1 Febr.	205.000	228.000	117.000
Engeland 1 Febr.	477.000	148.000	179.000
Europa	3.386.000	2.593.000	2.068.000
V.S. Atl. havens 3 Maart ...	117.000	100.000	129.000
Cuba 27 Febr. Alle havens..	684.000	624.000	438.000
Totaal	4.187.000	3.317.000	2.635.000

Op J a v a was de markt zeer stil, en kwamen geen afdoeningen van eenige beteekenis tot stand.

Hier telande opende de markt in kalme, hoewel prijshoudende stemming, om daarna te verflauwen, waarschijnlijk ook ten gevolge der New Yorksche beurspaniek op de fondsenmarkt. Aan het slot trad echter weder een herstel in en waren de noteeringen als volgt:

Maart	f 16 ³ / ₄	} alles geboden, met ver- koopers f 1/8 à 1/4 hooger
Mei	„ 17	
Augustus	„ 17 ¹ / ₂	
Oct./Dec.	„ 17 ³ / ₄	

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 3 Maart 1926.

Nadat prijzen van Amerikaansche katoen de geheele week een dalende tendens hadden getoond, kwam hieraan gisterenmiddag in Liverpool een einde. Mid-America spot noteerde 9.82, dus vrij dicht bij het laagste punt van dit seizoen n.l. 9.71 op 21 December. De loopende maand futures in Liverpool varieerden 23 punten tusschen het hoogste en laagste punt en het slot van gisteren was 18 punten beter dan de middag-noteeringen. Hedenmorgen opende de markt 13 tot 19 punten lager. Egyptische soorten zijn flauwer. Gisteren noteerde F.G.F. Sakel spot 16.55, dit is slechts 5 punten meer dan het laagste punt van dit seizoen n.l. 16.50 op 23 December j.l. Hoewel de export van katoen wat beter is geworden, bedraagt hij toch nog circa 200.000 balen minder dan een jaar geleden; verkoopen in Liverpool bedroegen de vorige week slechts 36.000 balen, waarvan 23.150 Amerikaansche, 5.250 Peruvi-

aansche, 2.850 Afrikaansche, 1.650 Braziliaansche, 1.300 Egyptische, 1.050 Oost-Indische, 750 andere soorten.

De Amerikaansche garenmarkt is kalm en onregelmatig. Voor spinners van grove nummers wordt het elke week moeilijker hun reeds verminderde productie van de hand te doen en verkoopen beperken zich hoofdzakelijk tot kleine hoeveelheden voor spoedige levering. In Medio nummers gaat minder om, doch voor fijnere nummers wordt wat meer gedaan, hoewel er iets minder vraag is. Men rapporteert goede zaken in Mule bundles en ook in getwijnde garens voor India, hoewel in enkele gevallen de geboden prijzen te laag waren. Er bestaat ook een goede vraag naar getwijnde garens voor binnenlandsch gebruik. Egyptische soorten zijn over het algemeen weinig gevraagd. De prijsdaling van het ruwe materiaal heeft een stagnatie in zaken van eenige beteekenis veroorzaakt en terwijl garenprijzen wat flauwer zijn, gaat er slechts hier en daar wat om.

De flauwere katoenprijzen hebben een temperenden invloed gehad op zaken in de doekmarkt. Indien de vraag grooter was geweest, zou het effect misschien meer zijn opgevallen; daar-teenover zijn fabrikanten, die voldoende van orders voorzien zijn, niet geneigd hun noteeringen te verlagen en speciaal voor de lichtere soorten zijn prijzen niet flauwer. Voor zwaardere doeksoorten, waarvan fabrikanten in een minder gunstige positie verkeerden, is het ongetwijfeld een goede markt geweest om te koopen; er is weinig kans op een verdere prijsdaling, want uitgezonderd bij prijsverschil in het ruwe materiaal, zijn weinig fabrikanten in staat verdere concessies toe te staan dan zij reeds gedaan hebben. Indië is nog de beste markt en er worden goede zaken gedaan. Voor andere markten, zooals de Straits bestaat een flinke vraag, speciaal voor de fijnere styles. Over het algemeen kan men zeggen, dat er een goede vraag bestaat, doch elke dreiging van katoen om de prijsbasis te veranderen draagt ertoe bij het vertrouwen van koopers aan het wankelen te brengen.

24 Feb. 3 Mrt. Oost. koersen. 23 Feb. 2 Mrt.

Liverpoolnoteeringen.	T.T. op Br. Indië	1/6 ⁵ / ₈	1/6 ³ / ₈
F.G.F. Sakellaridis	17,30	16,35	T.T. op Hongkong 2/4 ¹ / ₂
G.F. No. 1 Oomra	7,20	6,35	T.T. op Shanghai 3/0

KOFFIE.

Na het afsluiten van het vorig bericht zakte de termijnmarkt in overeenstemming met New York, op lagere aanbiedingen van Brazilië Woensdag nog verder in, doch den volgenden dag herstelde zij zich eenigszins op het bericht, dat het Braziliaansche Comité tot Verdediging van de Koffie op de markt te Santos als kooper trad met het doel om te steunen. Sedert bleven ten onzen aan de termijnmarkt de noteeringen schommelend met niet groote verschillen van den eenen dag op den anderen. Te New York, alwaar het herstel in de eerste helft der week samenviel met eene belangrijke verbetering in de stemming aan de effectenbeurs, waren de prijsverschillen enkele dagen veel grooter.

In het begin van de week toonden de Braziliaansche afschepers werkelijk groote neiging tot verkoopen. Gewoon goed beschreven Superior Santos, die bij het afsluiten van het vorig weekbericht nog 104/- à 105/- genoteerd stond, werd voor ongeveer 102/- aangeboden en zelfs werd in een enkel geval een bod, van hier uitgeseind tot 100/-, aangenomen. Ook Rio zakte aanvankelijk een paar shillings in. Aanleiding tot deze flauwe stemming was het feit, dat niet alleen de Braziliaansche wisselkoers, doch ook de binnenlandsche koffieprijzen in Reis verder gedaald waren. In de laatste dagen echter liep de wisselkoers iets op en herstelden de Reisprizen van Rio zich eenigszins, en naar aanleiding daarvan waren de aanbiedingen van Brazilië meestal ook weder iets hooger.

Ook Indië toonde zich voor Robusta op aflading iets gemakkelijker, vooral voor Palembang, waarvan vrij groot aanbod tot 49 ct. en later tot 48³/₄ ct. uitgeleverd gewicht voor Maart/April aflading aan de markt was. Latere verscheping werd alhier aangeboden tot 47¹/₄ ct. en daarna tot 46¹/₂ ct. voor Juli/September aflading en 45³/₄ ct. voor October/December.

Uit de in het begin dezer maand verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam blijkt, dat in Februari de invoer geweest is als volgt:

	1926 Balen	1925 Balen	1924 Balen
In Europa	796.000	768.000	777.000
In Ver. Staten van Amerika	1.038.000	603.000	826.000
	1.834.000	1.371.000	1.603.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika te zamen gedurende de eerste twee maanden van het jaar bedroegen 3.423.000 balen tegen 3.048.000 balen in 1925 en 3.451.000 balen in 1924. De Afleveringen in Februari waren:

	1926	1925	1924
	Balen	Balen	Balen
In Europa	775.000	779.000	843.000
In Ver. Staten van Amerika	925.000	656.000	914.000

In totaal 1.700.000 1.435.000 1.757.000
 De Afleveringen in Europa en in Amerika te zamen gedurende de eerste twee maanden van het jaar waren 3.726.000 balen tegen 3.047.000 balen in 1925 en 3.744.000 balen in 1924.

De belangrijke toename, zoowel van de Aanvoeren als van de Afleveringen, tegenover verleden jaar in de maand Februari komt geheel op rekening van Amerika. Europa toont voor de Aanvoeren slechts een zeer geringe toename en voor de Afleveringen zelfs een onbeduidende afname bij vergelijking met het vorige jaar.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 Maart 1926 4.788.000 balen tegen 4.802.000 balen op 1 Februari 1926 en 5.156.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, welke op 15 Februari 1926 4.204.000 balen, op 1 Februari 1926 4.329.000 balen en op 1 Maart 1925 3.359.000 balen bedroegen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompté verscheping zijn thans ongeveer 103/- à 104/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 105/- à 106/- terwijl zij van Rio type New York 7. met beschrijving, prompté verscheping, bedragen 86/6 à 87/-.

Van Robusta op aflading zijn de aanbiedingen op het oogblik ongeveer:

Palembang Robusta, Maart/April verscheping,	48 ³ / ₄ ct.
" " Juli/Sept.	46 ¹ / ₂ "
" " Oct./Dec.	45 ³ / ₄ "
W.I.B. f.a.q. " Maart/April	56 ¹ / ₂ "

alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 68 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 58 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good				
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
9 Mrt	61 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	53 ³ / ₈	53 ³ / ₈	51 ¹ / ₂	49 ¹ / ₄	47 ⁷ / ₈
2 "	61 ¹ / ₂	58 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	55 ³ / ₈	52 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	49
23 Febr.	61 ¹ / ₂	59 ¹ / ₂	57 ³ / ₈	56 ³ / ₈	55 ¹ / ₂	54 ³ / ₈	52 ³ / ₈	51
16 "	61 ³ / ₈	59 ¹ / ₂	56 ³ / ₈	55 ¹ / ₂	53 ⁷ / ₈	53 ¹ / ₂	51 ⁷ / ₈	50 ¹ / ₂

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
8 Mrt	\$ 17,70	\$ 17,46	\$ 16,45	\$ 16,06
1 "	" 18,03	" 17,88	" 16,90	" 16,56
19 Febr.	" 18,52	" 18,25	" 17,34	" 17,07
15 "	" 18,35	" 18,—	" 17,11	" 16,84

Rotterdam, 9 Maart 1926.

THEE.

Er valt in de afgelopen week weinig nieuws van de thee-markt te vermelden. De stemming, weergegeven op de Londensche markt, blijft vast en de prijzen zijn wederom iets gestegen, eveneens ook voor de ordinaire soorten.

De gemiddelde prijs op de Londensche markt in de afgelopen week bedraagt voor de Britsch-Indische en Ceylonthee tusschen de 1 sh. 10d. en 1 sh. 10¹/₂d. per lb. en het is merkwaardig om te constateeren, dat op dit niveau de prijzen voor verschillende kwaliteiten zich hoe langer hoe meer binnen engere grenzen bewegen.

De aanvoeren in Londen bedroegen in Februari ruim 29¹/₂ miljoen lbs., welke hoeveelheid 7 miljoen lbs. lager is dan die van de overeenkomstige maand van verleden jaar, terwijl de afleveringen ten bedrage van 33,6 miljoen lbs. de afleveringen van verleden jaar met ruim 3 miljoen lbs. overtreffen. De voorraden in entrepôt te Londen, die verleden jaar op ult^o Februari nog ruim 219 miljoen lbs. bedroegen, wijzen voor hetzelfde tijdstip van dit jaar een hoeveelheid aan van nog geen 193 miljoen lbs. of 26 miljoen lbs. minder.

Amsterdam, 8 Maart.

RIJST.

De raming van het Burma export excédent is thans teruggebracht op 2.850.000 tons voor 1926, respectievelijk 240.000 tons minder dan de laatste raming en 550.000 tons minder dan de in 1925 geëxporteerde hoeveelheid.

Deze verlaagde raming en de in het algemeen vrij goede consumptievraag in het Oosten hebben een vaste stemming op de Rangoon, Saigon en Siam markten tot gevolg.

De troebelen in China, welke ongetwijfeld de normale productie van voedingsmiddelen ongunstig zullen beïnvloeden, zijn zeker ook een factor, waarmede rekening gehouden moet worden.

Hoewel niet geheel zonder invloed, werd de vaste stemming op de Europeesche markten eenigszins opgeheven door het aanbod van Spaansche en Italiaansche rijst.

Over het algemeen blijft echter de afzet van gepeld wel bevredigend.

VRACHTENMARKT.

De Amerikaansche graanvrachtenmarkt was zeer flauw en van de Northern Range zijn sinds eenige jaren niet zulke lage vrachten betaald als nu. De meeste bevrachtingen waren voor belading in New York. Naar U.K. werd handige tonnage gedaan tegen 2/- per qtr., zwaar graan, optie Antwerpen/of Rotterdam 1/10¹/₂, Rotterdam 6 cents per 100 lbs., optie Bremen of Hamburg 6¹/₂ cents, Maart. Tegen het einde der week werd zonder resultaat tonnage aangeboden tegen deze vracht. Naar Rio werd een kleine lading gedaan tegen 18/6 per ton, begin Maart en een lading van 2650 tons meel werd bevracht naar Pyraeus en/of Salonica tegen 21 cents één, 22 cents twee havens, per 100 lbs., 10/25 Maart.

Van West-Indië ging in suiker niet veel om. De vrachten bleven zakken. Voor booten van middelmatige grootte was afsluiting alleen mogelijk met vele opties. Een 6000 tonner werd bevracht per Maart op basis van 15/- U.K./Continent, optie Marseille 16/6, optie New York, Philadelphia of Baltimore 11 cents per 100 lbs. Een 3000 tonner werd tegen 16/9 bevracht naar U.K./Continent. Van de North Pacific vallen geen afsluitingen te vermelden.

De River Plate leefde op en er werd bevracht voor prompté belading. De vrachten zijn echter niet gestegen, hetgeen geweten moet worden aan de overvloedige tonnage die aangeboden wordt. Van Buenos Aires en Bahia Blanca werd de lage vracht van 12/6 geaccepteerd en van Upriver 14/6, alles naar U.K./Continent met volle opties. Per 10 April/10 Mei werd 15/9 gedaan. De salpeter vrachtenmarkt veranderde niet. De enige afsluiting naar deze zijde is een 7000 tonner Maart/April, naar Alexandrië tegen 21/-.

De markten van het Oosten waren deze week alle zeer flauw en bijna zonder zaken. Er werden van Wladiwostock eenige verdere deep tanks opgenomen voor belading tot Mei/Juni op basis van 50/- Continent, 57/6 Hull. Naar Europa werd van Australië niets bevracht. Alleen naar Japan of Shanghai werd 22/6 betaald, optie 2 Japansche havens tegen 9d. extra. Ook van Burmah was slechts weinig vraag.

Britsch-Indië was levenloos. Van de Madras-kust werden eenige parcels (totaal 7500 tons) geboekt naar de Middellandsche Zee/Continent tegen 25/- kernels. Kolen betaalden Rs. 3.12 Calcutta/Rangoon. Van Zuid-Afrika waren geen maisorders aan de markt.

De Donau is kalm en de vrachten neigen tot dalen. Een kleine prompté boot werd gedaan naar 2 Deensche havens tegen 18/9. Van de Zwarte Zee bestaat matige vraag. Er werd bevracht op basis van 12/3 Continent met noordelijke opties.

De markt van de Middellandsche Zee veranderde niet. Een flink aantal afsluitingen vond tegen onveranderde vrachten plaats. Erts betaalde: Bona/Rotterdam 4/4¹/₂, Glasgow 6/-, Algiers/Middlesboro 6/6, Melilla/Rotterdam 5/6. In zout is iets meer te doen en ladingen worden ondergebracht tegen 11/6 naar St. John (N.F.) en naar Monte Video tegen 24/-. Voor fosfaat werd 8/- betaald, Bona/Dublin.

De Golf van Biscaye is vast en er is eenig gebrek aan kleine booten. Bevracht werd: Bilbao/Middlesboro 6/10¹/₂, Rotterdam 5/6, IJmuiden 6/3, Santander/Rotterdam 5/3.

De zaken op de time-charter markt waren beperkt tot Vereenigde Staten/West-Indië-vaart, doch er ging niet veel om. Voor een Westkust Zuid-Amerika rondvaart wordt 70 cents geboden per Maart, op- en teruglevering Ver. Staten.

De Engelsche kolenvrachtmarkt was vast. De vrachten waren o.m.: Zuid-Wales: Antwerpen 3/3, Nantes 4/3, Constantinopel 15/-, Pernambuco 17/-, Santos 18/3, Buenos-Aires 19/6 en van de Oostkust: Aalborg 5/9, Hamburg 3/9, Rotterdam 3/9, Genua 10/9, Las Palmas 10/-, Santos 18/6.

RIJNVAART.

Week van 28 Februari t/m. 6 Maart 1926.

De aanvoeren van zeezijde bleven stationnair. Beschikbare ruimte bleef ruimschoots voldoende. Stemming bleef zeer flauw.

De ertsvrachten bedroegen gemiddeld met $\frac{1}{4}$ lostijd fl. 0,25/0,27 $\frac{1}{2}$, en met $\frac{1}{2}$ lostijd fl. 0,35/0,37 $\frac{1}{2}$ per last. Het sleeploon bedroeg fl. 0,22 $\frac{1}{2}$ tarief. De waterstand bleef gunstig.

Ook in de Ruhrhavens bleef de toestand stationnair. Tegenover de geringe verschepingen stond ruimschoots aanbieding van ledige ruimte, waardoor de toestand gedrukt bleef.